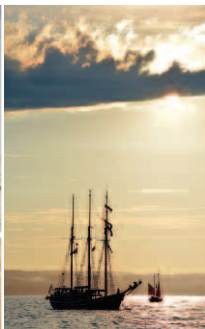

Życie
w województwie
pomorskim

Przewodnik dla cudzoziemców

Materiał powstał w ramach realizacji projektu „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020” współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Wyłączna odpowiedzialność za wyrażone opinie spoczywa na autorze i Komisja Europejska oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

Życie w województwie pomorskim

Przewodnik dla cudzoziemców

Wprowadzenie

Przewodnik powstał z myślą o osobach, które przyjechały lub chcą przyjechać z innych krajów i mieszkają lub chcą zamieszkać na terenie województwa pomorskiego. Znajdziesz w nim ważne informacje o legalizacji pobytu w Polsce oraz możliwości podjęcia legalnej pracy w naszym kraju i regionie.

Zamieściliśmy też wskazówki jak znaleźć mieszkanie, gdzie szukać pomocy w różnych sprawach i co można zwiędzać w województwie pomorskim. Cieszymy się, że chcesz być naszym sąsiadem.

Witaj w województwie pomorskim

Mamy nadzieję, że ten przewodnik będzie stanowił dla Ciebie pożyteczne źródło wiedzy. Staraliśmy się aby zawierał kompleksowe, aktualne i ważne informacje. Jednak z uwagi na zmieniające się przepisy prawne oraz inne czynniki, których nie dało się przewidzieć w momencie wydania tej publikacji, zachęcamy Cię do skorzystania ze wsparcia w interesujących Cię kwestiach w różnych opisanych tu miejscach - instytucjach, organizacjach, stronach internetowych.

Województwo pomorskie położone jest na północy Polski. Stolicą regionu jest Gdańsk. Ponadto w granicach administracyjnych województwa są:

**20 powiatów, w tym
4 miasta na prawach
powiatu: Gdańsk, Gdynia,
Słupsk, Sopot**

25 gmin miejskich

17 miejsko-wiejskich

81 wiejskich

Województwo pomorskie oferuje bardzo wiele możliwości zarówno pobytu, pracy jak i nauki, rozrywki czy rekreacji. Jest to region wielokulturowy, przyjazny i otwarty, zapewniający dobrą jakość życia. Jeśli szukasz nowego miejsca dla siebie to zapraszamy właśnie do nas. Na pewno się nie zawiedziesz.

Do zobaczenia.

Spis treści:

Wprowadzenie	5
Witaj w województwie pomorskim	5
1. Warunki legalnego pobytu	8
1.1. Legalny pobyt - co to jest?	8
a. Pojęcie legalnego pobytu	8
b. Legalny pobyt w Polsce	9
c. Jak obliczyć czy jestem w Polsce legalnie	10
1.2. Legalizacja pobytu	11
a. Pobyt czasowy	12
b. Zezwolenia pobytowe o charakterze bezterminowym	15
c. Zaproszenie	16
d. Wiza - wydanie, przedłużenie	17
e. Karta pobytu a zezwolenie	19
f. Inne dokumenty wydawane cudzoziemcom	21
1.3. Gdzie się udać, gdy potrzebujesz pomocy	23
a. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	23
b. Organizacje pozarządowe	24
Caritas Archidiecezji Gdańskiej	24
Fundacja Rozwoju Lokalnego Parasol	24
Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek	25
c. Urząd do Spraw Cudzoziemców w Warszawie	26
1.4. Certyfikat z języka polskiego jako obcego	27
1.5. Legalizacja pobytu a sytuacja epidemiologiczna w Polsce	30
2. Warunki legalnej pracy	32
2.1. Legalne zatrudnienie	33
a. Pojęcie legalnego zatrudnienia	33
b. Jakie dokumenty dają możliwość legalnej pracy	34
c. Rodzaje zezwoleń na pracę możliwe do uzyskania (lub przedłużenia) przez uprawnione organy województwa pomorskiego	36
d. Procedury uzyskiwania zezwoleń na pracę	39

2.2. Gdzie się udać, gdy chcesz uzyskać zezwolenie na pracę	40
a. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	40
b. Organizacje pozarządowe	41
2.3. Praca bez konieczności uzyskania zezwolenia	42
2.4. Przeciwdziałanie handlowi ludźmi i pracy przymusowej	43
3. Ważne sprawy, gdy mieszkasz i pracujesz w Polsce	48
3.1. Mieszkanie	49
3.2. Edukacja	52
3.3. Zdrowie	58
a. Kiedy będziesz posiadał ubezpieczenie zdrowotne?	58
b. Gdzie i jak się ubezpieczyć?	59
c. Prawa osoby ubezpieczonej	60
d. Prywatna opieka zdrowotna	61
e. Zdrowie a koronawirus	62
3.4. Pomoc społeczna	66
3.5. Czas wolny	74
a. Miejsca godne polecenia	74
b. Ważne daty i święta	83
c. Transport	84
3.6. Gdzie szukać pomocy	88
a. Ważne telefony alarmowe	88
b. Bezpieczeństwo nad wodą	88
c. Gdy stracisz dokumenty	92
d. Prawo jazdy	92
e. Mandat karny	93
f. Przydatne kontakty/linki	95
4. Fundusz Azyłu, Migracji i Integracji	96
5. Projekt „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020” współfinansowany z Programu Krajowego Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji oraz budżetu państwa	96

1. Warunki legalnego pobytu

Każdy cudzoziemiec zobowiązany jest do legalnego pobytu w naszym kraju. Z przewodnika dowiesz się, jak legalnie przyjechać i przebywać na terenie Polski.

1.1. Legalny pobyt - co to jest?

Legalny pobyt to po prostu pobyt zgodny z prawem, jakie obowiązuje na terytorium naszego kraju. Przepisy polskie wskazują **zasady legalizacji pobytu na terytorium Polski dla cudzoziemców** - obywateli państw spoza UE oraz obywateli UE oraz członków ich rodzin. Legalizacja pobytu w Polsce stawia przed obcokrajowcami zasady i wymagania, które muszą zostać spełnione, by zgodnie z prawem mogli przebywać na terytorium kraju. Pomożemy Ci przez nie przejść, bo istotne jest, żebyś nie łamał prawa i przebywał w Polsce legalnie.

a. Pojęcie legalnego pobytu

Pobyt legalny to pobyt w okresie ważności tzw. tytułu pobytowego uprawniającego do wjazdu i pobytu na terytorium Polski. **Tytułem pobytowym może być:**

- wiza,
- zezwolenie na pobyt czasowy,
- zezwolenie na pobyt stały,
- zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (EU).

Cudzoziemcy zwolnieni z obowiązku wizowego mogą wjechać i przebywać w Polsce w ramach tzw. ruchu bezwizowego.

Warunki wjazdu i pobytu a także listę państw, których obywatele nie muszą posiadać wizy znajdziesz na stronie internetowej:

>>> <http://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/chce-przyjechac-do-polski/czy-potrzuje-wizy/>

Jeśli w okresie ważności jednego z wyżej wymienionych dokumentów (tytułów pobytowych) złożysz wniosek o legalizację pobytu w Polsce a wniosek będzie wypełniony prawidłowo, nie będzie zawierał braków formalnych to do czasu wydania decyzji ostatecznej Twój pobyt w Polsce będzie legalny.

W czasie pobytu w Polsce, powinieneś posiadać legalny pobyt oraz ważny paszport (dokument podróży).

Jeśli chcesz przyjechać do Polski, musisz zatem posiadać:

- ważny dokument podróży,
- ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i do pobytu, jeżeli są wymagane.

b. Legalny pobyt w Polsce

Legalny pobyt w Polsce jest możliwy w oparciu o zezwolenie pobytowe, wizę krajową, wizę i dokument pobytowy wydane przez inne państwo obszaru Schengen czy tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca. Ponadto do legalnego pobytu na terenie Polski uprawnia status uchodźcy, ochrona czasowa, ochrona uzupełniająca, pobyt ze względów humanitarnych, pobyt tolerowany.

Przebywać na terenie Polski mogą także cudzoziemcy w stosunku do których zniesiono obowiązek wizowy. Wszyscy obywatele krajów trzecich, którzy pozostają w naszym państwie są zobowiązani do posiadania aktualnego paszportu, ważnej wizy lub innego dokumentu wskazanego przez prawo.

Okres pobytu na terytorium Polski na podstawie wizy krajowej, dokumentu pobytowego wydanego przez inne państwo członkowskie obszaru Schengen liczy się od momentu przekroczenia granicy Polski, natomiast na podstawie ruchu bezwizowego, wizy Schengen od dnia przekroczenia granicy Schengen, a obcokrajowiec musi posiadać środki finansowe na cały pobyt i powrót do kraju pochodzenia. Istotne jest, że paszport w momencie planowanego wyjazdu z Polski musi być ważny jeszcze przez 3 miesiące.

c. Jak obliczyć czy jestem w Polsce legalnie

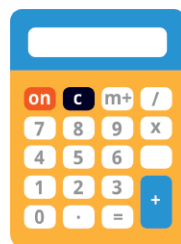
W zależności od rodzaju wizy (wiza Schengen, wiza krajowa), jaką posiadasz możesz przebywać legalnie w Polsce przez różny okres czasu. Okres ten liczymy zawsze od dnia wjazdu na terytorium państw obszaru Schengen np. Polski (w przypadku wizy krajowej liczbę dni odnosimy jedynie do pobytu cudzoziemca w Polsce, zaś cudzoziemiec na podstawie polskiej wizy krajowej może przebywać w innym kraju Schengen zgodnie z ogólną zasadą 90 dni w okresie 180 dni). Nie zawsze łatwe jest prawidłowe obliczenie okresu legalnego pobytu, dlatego na stronie internetowej Dyrektoriatu Generalnego Spraw Wewnętrznych, Komisja Europejska zamieściła specjalny kalkulator służący do samodzielnego obliczania pobytów krótkoterminowych.

Adres kalkulatora Schengen:

>>> https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en

Po otwarciu kalkulatora zobaczysz rubryki do których należy po kolei wpisać:

- w rubryce (Date of entry/Control) - datę planowanej kontroli lub datę ponownego wjazdu,
- w rubrykach - (Enterpreviousstay(s) in the Schengenarea) - daty wszystkich wjazdów oraz wyjazdów z terytorium państw obszaru Schengen.

Po wpisaniu wszystkich danych kalkulator automatycznie obliczy i pokaże Ci w 3 rubryce, ile dni już wykorzystałeś (z dopuszczalnego limitu 90 dni pobytu w każdym okresie 180-dniowym). Automatycznie pokaże również najwcześniejszą datę dozwolonego ponownego wjazdu na terytorium państw obszaru Schengen.

1.2. Legalizacja pobytu

Jeśli chcesz przebywać w Polsce legalnie musisz wypełnić odpowiedni wniosek o udzielenie zezwolenia legalizującego pobyt. Możesz ubiegać się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej.

Podczas wypełniania wniosku musisz pamiętać o kilku zasadach:

- wypełnij wniosek czytelnie i po polsku

- nie pomiń żadnej rubryki

- nie zapomnij o podpisie

- podaj adres do korespondencji taki, gdzie na pewno możesz odebrać pocztę

- dołącz do wniosku zdjęcia i dowody opłaty

a. Pobyt czasowy

Jeżeli chcesz przebywać w Polsce dłużej niż określa to Twój dokument pobytowy (ruch bezwizowy, wiza, zezwolenie pobytowe itp.), powinieneś ubiegać się o wydanie zezwolenia na pobyt czasowy. Zezwolenie na pobyt czasowy może uzyskać osoba, której zamieszkiwanie w Polsce przez okres dłuższy niż trzy miesiące jest uzasadnione (w dniu wydania decyzji).

Zezwolenie na pobyt czasowy może otrzymać m.in.:

- członek rodziny obywatela RP oraz członek rodziny cudzoziemca,
- w celu wykonywania pracy przez cudzoziemca delegowanego przez pracodawcę zagranicznego,
- w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji tzw. Niebieska Karta,
- w celu prowadzenia działalności gospodarczej,
- w celu podjęcia nauki na studiach stacjonarnych,
- w celu podjęcia nauki (studia niestacjonarne są także rozpatrywane jako nauka),
- gdy jesteś absolwentem studiów wyższych i szukasz pracy,
- w celu podjęcia pracy sezonowej,
- w celu podjęcia stażu lub wolontariatu,
- w celu wykonywania innej pracy.

Zezwolenie na pobyt czasowy może zostać udzielone maksymalnie na 3. lata (z wyjątkami np. pierwsze zezwolenie na pobyt czasowy dla studenta udzielane jest na okres 15 miesięcy). Po uzyskaniu zezwolenia na pobyt czasowy otrzymasz kartę pobytu, która potwierdza Twoją tożsamość na terytorium Polski i uprawnia wraz z dokumentem podróży (paszportem) do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskiwania wizy. Posiadacz polskiej karty pobytu może podróżować i przebywać na terytorium innych państw obszaru Schengen bez konieczności posiadania wizy Schengen przez okres nieprzekraczający 90 dni w każdym okresie 180-dniowym. Należy pamiętać, że obszar strefy Schengen nie pokrywa się z obszarem Unii Europejskiej. Należą do niego np. Norwegia, Szwajcaria. Niektóre kraje należące do Unii Europejskiej nie przyjęły dorobku układu z Schengen np. Bułgaria czy Rumunia.

Decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia pobytowego wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca. Jeśli zamierzasz zamieszkać lub osiedlić się na terenie województwa pomorskiego to musisz złożyć wniosek osobiście lub pocztą w oddziale ds. Legalizacji Pobytu Cudzoziemców, który mieści się w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku przy ul. Okopowej 21/27 (wejście od ulicy Rzeźnickiej).

WAŻNE!

Przed przyjściem zarezerwuj swoją wizytę on-line.
>>> <http://www.kolejkagdansk.ajhmedia.pl/>

Przyjdź z wypełnionym wnioskiem. Możesz w tym celu skorzystać wcześniej z generatora wniosków - po jego wypełnieniu będziesz musiał go wydrukować, podpisać i złożyć w Urzędzie.

Możesz także skorzystać z generatora wniosków:

>>> <https://generator.gdansk.uw.gov.pl/>

Ubiegając się o zezwolenie na pobyt czasowy powinieneś udokumentować, iż posiadasz:

- **ubezpieczenie zdrowotne** lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- **źródło stabilnego i regularnego dochodu** wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na Twoim utrzymaniu,
- zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **miejsce zamieszkania**.

WAŻNE!

Małżonek obywatela Polski nie musi spełniać trzech powyższych warunków.

Wniosek musisz złożyć osobiście lub wysłać pocztą (liczy się data stempla - w przypadku wniosku przesłanego za pośrednictwem „Poczty Polskiej”) najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Kierunek	Liczba	Przewidywany czas oczekiwania
R-006	←	2
R-029	←	1

b. Zezwolenia pobytowe o charakterze bezterminowym

Wyróżniamy dwa rodzaje zezwoleń pobytowych udzielanych na czas nieoznaczony:

- zezwolenie na pobyt stały,
- zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Zezwolenie na pobyt stały jest udzielane cudzoziemcowi, który np.:

- pozostaje w związku małżeńskim z obywatelem polskim przez co najmniej 3 lata przed dniem złożenia wniosku. Przed złożeniem wniosku cudzoziemiec musi udokumentować nieprzerwany pobyt na terenie Polski przez co najmniej 2 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonym w związku z zawarciem małżeństwa z obywatelem RP,
- posiada ważną Kartę Polaka i chce zamieszkać w Polsce na stałe,
- jest dzieckiem cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały,
- jest dzieckiem obywatela polskiego pozostającym pod jego władzą rodzicielską,
- jest osobą o polskim pochodzeniu i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe,
- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z zawarciem małżeństwa z obywatelem RP.

Drugi rodzaj zezwolenia pobytowego o charakterze bezterminowym to zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, które przysługuje cudzoziemcowi, przebywającemu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej legalnie i nieprzerwanie co najmniej przez 5 lat bezpośrednio przed złożeniem wniosku.

Musi on spełniać łącznie trzy warunki:

- posiadać źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu (udokumentowane przez okres 3 lat bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku),
- posiadać ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiadać potwierdzoną znajomość języka polskiego - zobacz punkt 1.4 , str. 27.

WAŻNE!

Cudzoziemiec może złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE tylko wtedy, gdy przebywa na terytorium Polski legalnie.

c. Zaproszenie

Zaproszenie dla cudzoziemca wydane jest na wniosek o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń.

O wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń może wnioskować:

- obywatel Polski zamieszkujący na terytorium RP, Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu,
- cudzoziemiec legalnie i nieprzerwanie przebywający w Polsce od co najmniej 5 lat lub posiadający zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej mającej siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaproszenie może być wydane na okres do jednego roku i wydawane jest w celach np. turystycznych, odwiedzin itp.

WAŻNE!

Do pokrycia kosztów związanych z pobytem cudzoziemca oraz zapewnienia miejsca zamieszkania w Polsce zobowiązuje się zapraszający.

WAŻNE!

Zaproszenie nie uprawnia do przekroczenia granicy, nie pozwala też na podjęcie pracy.

Zaproszenie jest dokumentem, które może ułatwić zdobycie wizy. Aby cudzoziemiec mógł uzyskać wizę musi wykazać się posiadaniem odpowiednich środków finansowych wystarczających na pokrycie kosztów związanych z planowanym pobytem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym kosztów zakwaterowania i wyżywienia oraz na pokrycie kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania. Zarejestrowane zaproszenie zwalnia z obowiązku wykazania posiadania wspomnianych wyżej środków finansowych. Stanowi więc pewne ułatwienie w uzyskaniu wizy, lecz samo w sobie nie nadaje uprawnienia do przekroczenia granicy.

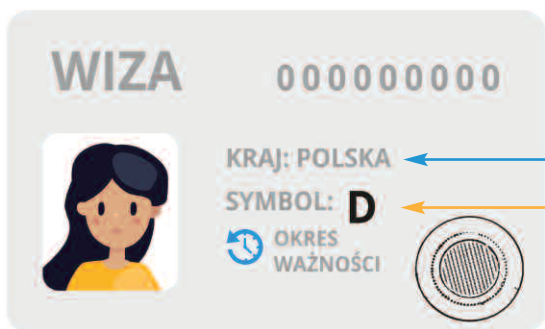
d. Wiza - wydanie, przedłużenie

Wiza to dokument (tytuł pobytowy) wydawany w formie naklejki zamieszczanej w ważnym paszporcie. Wiza wydawana jest przez konsula lub państwie zamieszkania jako wiza krajowa lub wiza Schengen.

Wiza krajowa - uprawnia wraz z ważnym paszportem (dokumentem podróży) do wjazdu i pobytu na terytorium państwa, przez które została wydana np. jeśli wiza została wydana przez polskiego konsula uprawnia do pobytu w Polsce. Wiza ta może być wydana na okres 1 roku i oznaczona jest symbolem D.

Wiza Schengen - uprawnia wraz z ważnym paszportem (dokumentem podróży) do wjazdu i pobytu na terytorium państw strefy Schengen. Wiza ta oznaczona jest symbolem C.

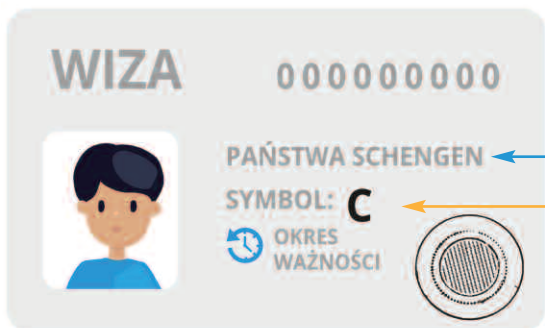
Wiza krajowa

Uprawia wraz z ważnym paszportem (dokumentem podróży) do wjazdu i pobytu na terytorium państwa, przez które została wydana.

Oznaczona jest symbolem D.

Wiza Schengen

Uprawia wraz z ważnym paszportem (dokumentem podróży) do wjazdu i pobytu na terytorium państw strefy Schengen.

Oznaczona jest symbolem C.

Przedłużenie wizy krajowej >>>

Przedłużenie okresu ważności wizy krajowej może nastąpić, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- przemawia za tym Twój ważny interes zawodowy lub osobisty albo ze względów humanitarnych nie możesz opuścić tego terytorium przed upływem terminu ważności wizy krajowej lub przed końcem objętego tą wizą dozwolonego okresu pobytu,
- zdarzenia, które są przyczyną ubiegania się o przedłużenie wizy krajowej, wystąpiły niezależnie od Twojej woli i nie były możliwe do przewidzenia w dniu składania wniosku o wydanie wizy krajowej,
- okoliczności sprawy nie wskazują, że cel Twojego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie inny niż deklarowany,
- nie zachodzą okoliczności, z powodu których odmawia się wydania wizy krajowej.

WAŻNE!

Wizę krajową możesz przedłużyć tylko raz, przy czym okres pobytu na podstawie przedłużonej wizy krajowej nie może przekraczać okresu pobytu przewidzianego dla wizy krajowej, wliczając w to okres pobytu na podstawie wizy, która podlega przedłużeniu (tzn. do 365 dni). Jedyny wyjątek stosuje się, gdy przebywasz w szpitalu, a Twój stan zdrowia uniemożliwia opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedłużenie wizy Schengen >>>

Możesz przedłużyć okres ważności wizy Schengen, jeśli wykażesz:

- iż na skutek siły wyższej lub ze względów humanitarnych nie jest możliwe opuszczenie przez Ciebie terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy lub przed końcem dozwolonego okresu pobytu objętego wizą,
- jeśli przedstawisz dowód na istnienie ważnych powodów osobistych uzasadniających przedłużenie okresu ważności lub okresu pobytu.

WAŻNE!

Okres Twojego pobytu w Polsce po przedłużeniu wizy nie może przekroczyć w przypadku wizy Schengen 90 dni w każdym 180-dniowym okresie podlegającym kontroli (wliczając w to okres pobytu na podstawie wizy, która podlega przedłużeniu).

e. Karta pobytu a zezwolenie

- **ZEZWOLENIE POBYTOWE** - jest to dokument wydawany po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczynanego na wniosek cudzoziemca w sprawie zalegalizowania pobytu,
- **KARTA POBYTU** - jest dokumentem, który otrzymasz po uzyskaniu zezwolenia na pobyt czasowy, stały, na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych. Inaczej mówiąc karta pobytu jest dokumentem odzwierciedlającym prawa przyznane w decyzji orzekającej o udzieleniu zezwolenia pobytowego.

W okresie ważności potwierdza ona Twoją tożsamość podczas pobytu w Polsce oraz uprawnia z ważnym paszportem (dokumentem podróży) do wielokrotnego przekraczania granicy Polski. Karta pobytu jest wydana po około miesiącu od złożenia dowodu opłaty i potwierdzenia zameldowania lub oświadczenia wyrażającego zgodę na wydanie karty pobytu bez zamieszczania adresu zamieszkania.

f. Inne dokumenty wydawane cudzoziemcom

Polski dokument podróży dla cudzoziemca >>>

Dokument wydawany cudzoziemcowi, który nie posiada ważnego dokumentu podróży (paszportu). Warunkiem jego wydania jest posiadanie zezwolenia na pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego UE, ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych. Polski dokument podróży wydawany jest na okres 1 roku i w tym czasie uprawnia do przekraczania granicy.

Polski dokument tożsamości cudzoziemca >>>

Dokument wydawany osobie, która nie posiada żadnego obywatelstwa i która przebywa w Polsce bez paszportu. Dokument wydawany jest na okres 1 roku i w tym czasie potwierdza tożsamość posiadacza. Nie potwierdza obywatelstwa i nie uprawnia do przekraczania granicy.

Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca >>>

Wydawany na wniosek cudzoziemcowi, który nie posiada paszportu i nie ma możliwości uzyskania nowego paszportu a zamierza opuścić terytorium Polski lub został zobowiązany do opuszczenia tego terytorium. Dokument ważny jest 7 dni.

Zameldowanie i numer PESEL >>>

To formalności, bez których możesz legalnie przebywać i pracować w Polsce, ale posiadanie meldunku i numeru PESEL zdecydowanie ułatwi Twoje życie i pracę w naszym kraju.

Potwierdzenie dopełnienia obowiązku meldunkowego może stanowić dowód posiadania przez Ciebie zapewnionego na terytorium Polski miejsca zamieszkania w toku np. postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę lub stanowić podstawę do zamieszczenia adresu zamieszkania w karcie pobytu

Meldunek umożliwia Ci natomiast automatyczne uzyskanie PESELU.

PESEL to jedenastocyfrowy numer, który służy do identyfikacji osoby. Znacznie ułatwia zgłoszenie do ubezpieczenia, założenie konta w banku, pomaga też w kontaktach ze szpitalami i przychodniami.

Wniosek o nadanie numeru PESEL możesz złożyć jednocześnie z wnioskiem o zameldowanie. Jeśli nie możesz się zameldować, a chcesz uzyskać numer PESEL, wypełnij wniosek o nadanie PESEL, dołącz kserokopię paszportu lub dowodu osobistego (lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo).

WAŻNE!

Jeśli chcesz otrzymać PESEL bez meldunku, we wniosku wpisz faktyczną podstawę prawną, z której wynika obowiązek posiadaniu numeru PESEL.

Jeśli przebywasz w Polsce powyżej 30 dni musisz się zameldować na czas oznaczony lub na stałe. Jeśli w jakimkolwiek miejscu (np. w kraju pochodzenia) jesteś zameldowany na stałe, w Polsce wystarczy tzw. meldunek czasowy. Jeśli posiadasz zezwolenie na pobyt stały i chcesz zostać w Polsce na stałe, musisz zameldować się na stałe.

Zameldować możesz się:

- **drogą elektroniczną** - musisz wypełnić właściwy formularz znajdujący się na stronie: >>> <https://www.gov.pl/web/gov/zamelduj-sie-na-pobyt-staly-lub-czasowy-dluzszy-niz-3-miesiace>. Wniosek złożony on-line musi być podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym lub Profilem Zaufanym,

- **osobiście w urzędzie miasta/urzędzie gminy** - musisz wypełnić wniosek „zgłoszenie pobytu czasowego” oraz dołączyć do niego dokument tożsamości (paszport lub dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość i obywatelstwo). Wniosek musi zawierać pisemne potwierdzenie właściciela lokalu lub innego podmiotu dysponującego lokalem o tym, że zamieszkujesz w danym miejscu. Podczas składania wniosku zostaniesz

poproszony o okazanie oryginalnego dokument potwierdzającego tytuł prawny do lokalu (np. księga wieczysta). Jeśli z jakiegoś powodu nie masz możliwości uzyskania podpisu właściciela lokalu na wniosku oraz dostarczenia oryginału dokumentu potwierdzającego, kto jest prawnym właścicielem lokalu, zgłoś wniosek do urzędu o zameldowanie decyzją administracyjną.

WAŻNE!

Meldunek w Polsce to nie przywilej, a obowiązek.

1.3. Gdzie się udać, gdy potrzebujesz pomocy

W zależności od tego, jakiej pomocy potrzebujesz, możesz skorzystać z różnego rodzaju wsparcia - zarówno ze strony placówek i instytucji, jak i organizacji pozarządowych. Tutaj znajdziesz niektóre z nich.

a. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

tel. ogólny: (58) 307 76 95, fax (58) 307 73 17

>>> e-mail: zok@gdansk.uw.gov.pl

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

ul. Okopowa 21/27 (wejście od ul. Rzeźnickiej), 80-810 Gdańsk

tel. (58) 307 73 34, (58) 301 15 33, fax (58) 301 17 33

Informacja ogólna Oddziału ds. Legalizacji Pobytu Cudzoziemca

tel. (58) 30 77 466

>>> e-mail: cudzoziemcy.pobyt@gdansk.uw.gov.pl

>>> <https://www.gdansk.uw.gov.pl/>

Godziny urzędowania:

poniedziałek: 7.45-15.45, wtorek: 7.45-18.00, środa: 7.45-15.45

czwartek: 7.45-15.45, piątek: 7.45-15.45

Mapa dojazdu >>> <https://goo.gl/maps/PDBh7GsjW1hsMS5e7>

Dojazd do urzędu komunikacją miejską możesz sprawdzić na stronie:

>>> <https://jakdojade.pl/gdansk/trasa/>

Oddział ds. Legalizacji Zatrudnienia Cudzoziemców w Gdyni

ul. Legionów 130, tel. (58) 558 67 11

Godziny urzędowania:

poniedziałek: 8.00-15.00, wtorek: 11.00-18.00, środa: 8.00-15.00,

czwartek: 8.00-15.00, piątek: 8.00-15.00

Mapa dojazdu >>> <https://goo.gl/maps/qAk9Tm4mGGtLKAZT9>

Dojazd do urzędu komunikacją miejską możesz sprawdzić na stronie:

>>> <https://jakdojade.pl/gdynia/trasa/>

Delegatura w Słupsku

ul. Jana Pawła II 1, 76-200 Słupsk, tel. (59) 846 84 75, fax (59) 842 26 27

>>> e-mail: cudzoziemcy.slupsk@gdansk.uw.gov.pl

Godziny urzędowania:

od poniedziałku do piątku w godz. 7.45-15.45

Mapa dojazdu >>> <https://goo.gl/maps/zzP53mzoqWBrKMLm8>

Dojazd do urzędu komunikacją miejską możesz sprawdzić na stronie:

>>> <https://jakdojade.pl/slupsk/trasa/>

b. Organizacje pozarządowe

● **Caritas Archidiecezji Gdańskiej** jest kościelną organizacją charytatywną Archidiecezji Gdańskiej powołaną w 1990 roku. Wypełniając swą misję Caritas realizuje zadania w obszarze pożytku publicznego. W okresie od kwietnia 2019 do maja 2021 Caritas prowadziło punkty informacyjno-doradcze dla cudzoziemców. W ramach każdego punktu była prowadzona działalność zapewniająca doradztwo i pomoc w kwestiach legalizacji pobytu, administracyjnych i prawnych, przysługujących praw pracowniczych, doradztwa i pomocy integracyjnej, opieki zdrowotnej, psychologicznej i socjalnej, opieki nad dziećmi oraz łączenia rodzin. Punkty informacyjno-doradcze funkcjonowały w 6 miastach województwa pomorskiego (Gdańsk, Gdynia, Słupsk, Kartuzy, Chojnice, Starogard Gdański). Każdy punkt prowadzony był przez osoby w charakterze specjalisty ds. doradztwa i pomocy integracyjnej. Pozostali zatrudnieni specjaliści to: prawnik, tłumacz, psycholog, osoba zapewniająca opiekę nad dzieckiem. Dodatkowym działaniem było wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego oraz tłumaczy przysięgłych. Działania te były realizowane w ramach projektu „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020” współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji.

Od czerwca 2021 Caritas prowadzi Centrum Informacyjno-Doradcze dla Cudzoziemców świadczące pomoc w zakresie spraw pobytowych, wsparcia specjalistów (tłumacz, prawnik, psycholog) a także w razie potrzeby - wsparcie materialne i żywnościowe.

Al. Niepodległości 778, 81-805 Sopot, tel. (+48) 533 327 342

>>> e-mail: cudzoziemcy@caritas.gda.pl

>>> www.facebook.com/punkty.informacyjne.cudzoziemcy

>>> <https://www.caritas.gda.pl/centrum-informacyjno-doradcze-dla-cudzoziemcow/>

● **Fundacja Rozwoju Lokalnego Parasol** jest organizacją z kilkunastoletnim dorobkiem. Obecnie Parasol to organizacja wspierająca aktywizację społeczną, edukacyjną i zawodową. Ważnym obszarem są działania integracyjne dla cudzoziemców m.in. z Ukrainy, Białorusi, Indii i Gruzji. Dzięki temu cudzoziemcy zamieszkujący w powiecie bytowskim a także kościerskim i kartuskim mają dostęp do kursów językowych, doradztwa zawodowego i prawnego oraz poradnictwa pobytowego. W 2021 roku ruszył kurs polskiego dla dzieci szkolnych oraz świetlica dla dzieci, a dla dorosłych animacja do działalności społecznej poprzez konkursy dotacji dla grup nieformalnych (Program Działaj Lokalnie, Fundusz Akumulator Społeczny).

biuro: ul. Podzamcze 34, 84-342 Bytów

poniedziałek-piątek: 8.00-16.00, tel. (+48) 59 721 24 77

>>> e-mail: doradztwo@fundacjaparasol.org

>>> <https://pl-pl.facebook.com/fundacjaparasol/>

>>> <https://fundacjaparasol.org/>

● **Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek** to organizacja pozarządowa która wspiera nowych mieszkańców Trójmiasta w zrozumieniu polskich procedur dotyczących legalizacji pracy i pobytu, doradza, jak szukać pracy i jak zatrudniać obcokrajowców, prowadzi pro bono sprawy osób doświadczających dyskryminacji, uczy języka polskiego, organizuje wydarzenia integracyjne. Konsultacje są bezpłatne. Centrum ma swoją siedzibę w Gdańsku oraz 3 punkty informacyjne w Tczewie, Kwidzynie i Pruszczu Gdańskim.

Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek w Gdańsku

ul. Gdyńskich Kosynierów 11, lok. 1

80-866 Gdańsk

tel. 512 949 109

>>> e-mail: centrum@cwii.org.pl

poniedziałek: 12.00-20.00

wtorek, środa, czwartek: 12.00-18.00

druga sobota miesiąca: 10.00-16.00

Punkt informacyjny dla imigrantów w Tczewie

Tczewscy Kurierzy Rowerowi

ul. Krótka 9/10

83-110 Tczew

tel. 882 574 538

>>> e-mail: doradca.tczew@cwii.org.pl

poniedziałek-piątek: 10.00-18.00

Punkt informacyjny dla imigrantów w Kwidzynie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Hallera 5

82-500 Kwidzyn

tel. 882 574 531

>>> e-mail: doradca.kwidzyn@cwii.org.pl

poniedziałek-czwartek: 13.00-19.00

piątek: 13.00-17.00

Punkt informacyjny dla imigrantów w Pruszczu Gdańskim

Budynek PCPR

ul. Raciborskiego 2a

83-000 Pruszcz Gdański

tel. 882 574 525

>>> e-mail: doradca.pruszczgda@cwii.org.pl

środa-piątek: 10.00-18.00

c. Urząd do Spraw Cudzoziemców w Warszawie

Urząd ds. Cudzoziemców prowadzi postępowania administracyjne w zakresie ochrony międzynarodowej, zapewniając w ich trakcie pomoc socjalną i opiekę medyczną z uwzględnieniem szczególnych potrzeb wnioskodawców, zwłaszcza małoletnich. Dąży do zagwarantowania cudzoziemcom chcącym przebywać w Polsce wysokiej jakości procedur związanych z ich pobylem. To tu można uzyskać wiedzę i wsparcie w zakresie uzyskania statusu uchodźcy czy objęciem ochroną międzynarodową, tu są też przesyłane odwołania od decyzji administracyjnych.

Biuro Podawcze Urzędu do Spraw Cudzoziemców

ul. Taborowa 33, 02-699 Warszawa

Postępowania uchodźcze - I instancja

Departament Postępowań Uchodźczych

ul. Taborowa 33

02-699 Warszawa

tel. (22) 60 175 75

fax (22) 60 151 23

>>> e-mail: dpu.udsc@udsc.gov.pl

Postępowania odwoławcze - II instancja

Departament Legalizacji Pobytu

ul. Taborowa 33

02-699 Warszawa

tel. (22) 60 175 75

fax (22) 60 174 19

>>> e-mail: legalizacjapobytu@udsc.gov.pl

Wykaz cudzoziemców

Departament Legalizacji Pobytu

ul. Taborowa 16

02-699 Warszawa

tel. (22) 60 175 75

fax (22) 60 156 58

>>> e-mail: wykaz@udsc.gov.pl

Wiele rzetelnych informacji dotyczących formalności, procedur, aktualności nt. stanu prawnego i najważniejszych kwestii znajdziesz na ogólnopolskiej stronie **Urzędu ds. Cudzoziemców**:

>>> <https://udsc.gov.pl/>

W szczególności informacje dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej znajdują się tu:

>>> <http://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/>

1.4. Certyfikat z języka polskiego jako obcego

Certyfikat z języka polskiego jako obcego jest państwowym dokumentem poświadczającym znajomość języka polskiego. Do egzaminu przystępują osoby, które chciałyby udokumentować poziom swej biegłości w języku polskim. Najczęściej czynili to dotychczas cudzoziemcy studiujący lub pracujący w Polsce, ale ostatnio zgłasza się także wiele osób pragnących poświadczyć znajomość języka polskiego przy ubieganiu się o:

- polskie obywatelstwo w trybie **uznania za obywatela polskiego** na podstawie art. 30 ust. 1 Ustawy o obywatelstwie polskim z 2 kwietnia 2009 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 347),
- o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

co stwierdza się jednym z następujących dokumentów:

- **certyfikatem z języka polskiego** - czyli urzędowym poświadczeniem znajomości języka polskiego, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2021 r. poz. 672), na poziomie biegłości językowej co najmniej B1,
- **świadectwem ukończenia w Rzeczypospolitej Polskiej szkoły** w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082) lub uczelni w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z wykładowym językiem polskim,
- **świadectwem ukończenia szkoły lub uczelni z wykładowym językiem polskim za granicą**, odpowiadającej szkole lub uczelni w rozumieniu, odpowiednio, art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe lub ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
 - ✗ Wymóg przedłożenia dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego w postępowaniu o uznanie za obywatela polskiego **nie dotyczy małoletniego**, zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o obywatelstwie polskim (Dz.U. z 2020 r., poz. 347).
 - ✗ Przepisu tego nie stosuje się do małoletniego cudzoziemca, który do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE nie ukończył 16. roku życia.

Kiedy można zdać egzamin?

Terminy sesji egzaminacyjnych ustalane są przez Państwową Komisję ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i publikowane na stronie

>>> <https://certyfikatpolski.pl/terminy-egzaminow/>

Egzamin można zdawać tylko w tych terminach.

Gdzie można zdać egzamin?

Lista ośrodków egzaminacyjnych w całej Polsce publikowana jest na stronie

>>> <https://certyfikatpolski.pl/archiwum/lista-podmiotow-uprawnionych-do-organizowania-egzaminow-certyfikatowych-z-jezyka-polskiego-jako-obcego/>

Jak wygląda egzamin?

Egzamin certyfikatowy z języka polskiego jako obcego zdaje się zawsze w dwa dni - najczęściej w sobotę i niedzielę.

JAK WYGLĄDA EGZAMIN ???

EGZAMIN CERTYFIKATOWY Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO ZDAJE SIĘ ZAWSZE W **DWA DNI** - NAJCZĘŚCIEJ W SOBOTĘ I NIEDZIELĘ

EGZAMIN SKŁADA SIĘ Z 5 CZĘŚCI

- 1 **SŁUCHANIE**
- 2 **ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH (CZYTANIE)**
- 3 **POPRAWNOŚĆ GRAMATYCZNA (GRAMATYKA)**
- 4 **PISANIE**
- 5 **EGZAMIN USTNY**

JAK ZAREJESTROWAĆ SIĘ NA EGZAMIN ???

KAŻDY OŚRODEK EGZAMINACYJNY INFORMUJE NA SWOJEJ STRONIE INTERNETOWEJ KIEDY ZACZYNA REJESTRACJĘ NA EGZAMIN. ZAZWYCZAJ ODBYWA SIĘ ONA NA **DWA MIESIĄCE** PRZED WYZNACZONYM TERMINEM EGZAMINU.

ILE KOSZTUJE EGZAMIN I CERTYFIKAT ???

WYSOKOŚĆ OPŁATY EGZAMINACYJNEJ USTALA KAŻDY OŚRODEK INDYWIDUALNIE, PRZY CZYM OPŁATA NIE MOŻE BYĆ WYŻSZA NIŻ:

- 1 **99 EURO DLA POZIOMÓW: A1, A2, B1 I B2** (EGZAMIN DOSTOSOWANY DO POTRZEB DZIECI I MŁODZIEŻY)
- 2 **120 EURO DLA POZIOMÓW: A1 I A2** (EGZAMIN DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB DOROSŁYCH)
- 3 **150 EURO DLA POZIOMÓW: B1 I B2** (EGZAMIN DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB DOROSŁYCH)
- 4 **180 EURO DLA POZIOMÓW: C1 I C2** (EGZAMIN DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB DOROSŁYCH)

CERTYFIKAT KOSZTUJE 30 EUR.

KIEDY DOSTANĘ CERTYFIKAT ???

CERTYFIKATY PAŃSTWOWEGO EGZAMINU Z JĘZYKA POLSKIEGO ZWYKLE OTRZYMASZ W OKRESIE **1-3 MIESIĄCE** PO OGŁOSZENIU WYNIKÓW. TERMIN TEN MOŻE SIĘ JEDNAK WYDŁUŻYĆ.

WYDAWANIE CERTYFIKATU BEZ EGZAMINU

ZGODNIE Z ZAPISAMI USTAWY O JĘZYKU POLSKIM OSOBY SPEŁNIAJĄCE OKREŚLONE WARUNKI MOGĄ OTRZYMAĆ CERTYFIKAT POŚWIADCZAJĄCY ZNAJOMOŚĆ JĘZYKA POLSKIEGO BEZ ZDAWANIA EGZAMINU. WARUNKI TE OKREŚLA ART. 11 A.

Przykładowe testy językowe znajdziesz tu:

<https://certyfikatpolski.pl/o-egzaminie/przykladowe-testy-zbiory-zadan/>

Egzamin składa się z 5 części.

- słuchanie,
- rozumienie tekstów pisanych (czytanie),
- poprawność gramatyczna (gramatyka),
- pisanie,
- egzamin ustny.

Przykładowe testy językowe znajdziesz tu:

>>> <https://certyfikatpolski.pl/o-egzaminie/przykladowe-testy-zbiory-zadan/>

Jak zarejestrować się na egzamin?

Każdy ośrodek egzaminacyjny informuje na swojej stronie internetowej kiedy zaczyna rejestrację na egzamin. Zazwyczaj odbywa się ona na dwa miesiące przed wyznaczonym terminem egzaminu.

Ile kosztuje egzamin i certyfikat?

Wysokość opłaty egzaminacyjnej ustala każdy ośrodek indywidualnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż:

- a. 90 euro dla poziomów: A1, A2, B1 i B2
(egzamin dostosowany do potrzeb dzieci i młodzieży)
- b. 120 euro dla poziomów: A1 i A2
(egzamin dostosowany do potrzeb osób dorosłych)
- c. 150 euro dla poziomów: B1 i B2
(egzamin dostosowany do potrzeb osób dorosłych)
- d. 180 euro dla poziomów: C1 i C2
(egzamin dostosowany do potrzeb osób dorosłych)

Certyfikat kosztuje 20 EUR.

Jaki wynik zalicza egzamin?

Aby zdać egzamin na poziomie B1, należy zaliczyć **każdą** część egzaminu na minimum 50%.

Aby zdać egzamin na poziomie B2, należy zaliczyć **każdą** część egzaminu na minimum 60%.

Informacje o pozostałych poziomach egzaminu znajdują się na stronie

>>> www.certyfikatpolski.pl

Kiedy dostanę certyfikat?

Certyfikaty państwowego egzaminu z języka polskiego zwykle otrzymasz w okresie 1-2 miesiąca po ogłoszeniu wyników. Termin ten może się jednak wydłużyć.

Wydawanie certyfikatu bez egzaminu

Zgodnie z zapisami *Ustawy o języku polskim* osoby spełniające określone warunki mogą otrzymać certyfikat poświadczający znajomość języka polskiego bez zdawania egzaminu.

Warunki te określa art. 11 a.

1.5. Legalizacja pobytu a sytuacja epidemiologiczna w Polsce

W związku z epidemią COVID-19 obowiązujące obecnie przepisy umożliwiają Ci legalne pozostanie w Polsce, o ile chcesz realizować dotychczasowy cel pobytu. Możesz też opuścić terytorium Polski w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

Jeśli termin ważności Twojego zezwolenia na pracę, na pracę sezonową, oświadczenia o powierzeniu pracy, wizy krajowej lub pozwolenia na pobyt czasowy kończy się w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii to Twój dokument zostanie na podstawie przepisów przedłużony do 30 dni następujących po odwołaniu stanu, który obowiązywał jako ostatni.

WAŻNE!

Nie musisz dopełniać żadnych formalności, Twój legalny pobyt zostanie przedłużony na mocy obowiązujących przepisów.

WAŻNE!

Będziesz mógł opuścić Polskę bez ryzyka wejścia w nielegalny pobyt.

Obecne przepisy umożliwiają wykonywanie przez cudzoziemców pracy na warunkach innych niż określone w:

- zezwoleniach na pobyt czasowy i pracę,
- zezwoleniach na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji,
- zezwoleniach na pracę,
- zezwoleniach na pracę sezonową,
- oświadczeniach o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanym do ewidencji oświadczeń,
- zezwoleniach na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa,
- zezwoleniach na pobyt czasowy w celu mobilności długoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa,

- dokumentach dołączonych do zawiadomień o zamiarze korzystania przez cudzoziemców z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa bez konieczności uzyskania nowych zezwoleń, ich zmiany czy wpisywania nowych oświadczeń do ewidencji. Będzie to możliwe jeśli Twój pracodawca skorzysta z rozwiązań ustawy antykryzysowej pozwalających na modyfikację warunków pracy, w szczególności poprzez zmniejszenie wymiaru czasu pracy oraz obniżenie wynagrodzeń.

Przedłużono też terminy na składanie wniosków na:

- udzielenie zezwoleń pobytowych,
- przedłużenie wiz,
- przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego,
- o ile termin na złożenie wypadłby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Wnioski te będzie można złożyć do 30-go dnia następującego po dniu odwołania stanu, który obowiązywać będzie jako ostatni.

Przedłużenie terminów opuszczenia terytorium Polski >>>

Jeżeli data opuszczenia Polski wypadłaby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii to z mocy prawa termin na opuszczenie terytorium Polski przedłuża się do upływu 30-go dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.

Przedłużenie terminów dobrowolnego powrotu określonych w decyzjach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu >>>

Z mocy prawa termin dobrowolnego powrotu określonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, którego koniec wypadłby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii przedłużono do upływu 30-go dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.

WAŻNE!

W związku z dynamiczną sytuacją epidemiologiczną warto śledzić stronę: >>>
<https://udsc.gov.pl/epidemia-koronawirusa-specjalne-rozwiazania-dla-cudzoziemcow/>
gdzie na bieżąco umieszczane są informacje i przepisy dotyczące cudzoziemców.

2. Warunki legalnej pracy

Wykonywanie pracy zgodnie z prawem jest bardzo ważne dla Ciebie. Będziesz uprawniony do wykonywania pracy w Polsce, jeżeli:

- przebywasz legalnie oraz posiadasz zezwolenie na pracę, chyba, że nie jest ono wymagane,
- posiadasz zezwolenie na pobyt czasowy i pracę (wskazujące pracodawcę na rzecz, którego wykonujesz pracę),
- posiadasz zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich lub specjalistycznych kwalifikacji.

WAŻNE!

Jeśli pracujesz niezgodnie z przepisami narażasz się na ukaranie grzywną w wysokości minimum 1000 zł. Możesz też zostać zobowiązany do powrotu do swojego kraju.

WAŻNE!

Po decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski będziesz miał zakaz wjazdu do całej strefy Schengen przez okres od 6 miesięcy do 5 lat. Zniesienie zakazu wjazdu jest możliwe na Twój wniosek po upływie co najmniej połowy czasu na który został orzeczony zakaz. Twoje dane zostaną wpisane na listę osób niepożądanych na terytorium Polski.

2.1. Legalne zatrudnienie

Legalna praca jest dla Ciebie gwarancją stałej, comiesięcznej wypłaty. To także pewność gromadzenia składek na indywidualnym koncie emerytalnym, prawo do bezpłatnej opieki zdrowotnej, płatnego zwolnienia lekarskiego oraz odszkodowania i rehabilitacji w razie wypadku przy pracy. Daje Ci poczucie bezpieczeństwa.

a. Pojęcie legalnego zatrudnienia

Praca legalna to praca zgodna z prawem obowiązującym w Polsce, czyli na podstawie odpowiedniego zezwolenia i w oparciu o właściwy tytuł pobytowy. Legalne zatrudnienie w Polsce odbywa się zazwyczaj na podstawie jednego z 3 rodzajów umów:

- **umowa o pracę** - regulowana kodeksem pracy. Może zostać zawarta na czas określony, terminowo (na okres próbny, na zastępstwo) lub na czas nieokreślony. Pracując na podstawie tej umowy masz prawo do urlopu wypoczynkowego i zwolnienia chorobowego. Jest wliczana do stażu pracy,
- **umowa-zlecenie** - regulowana kodeksem cywilnym. Pracując na podstawie tej umowy masz mniejsze uprawnienia jako pracownik (np. nie masz prawa do urlopu wypoczynkowego czy płatnych zwolnień lekarskich). Zazwyczaj zawierana na czas określony. Jest wliczana do stażu pracy. Zapewnia pracownikowi ubezpieczenie zdrowotne (zawiera tzw. składkę zdrowotną, jeśli pracownik nie odprowadza jej z innego tytułu),
- **umowa o dzieło** - regulowana kodeksem cywilnym. Na podstawie tej umowy zobowiązujesz się do wykonania określonego dzieła, za które dostajesz wynagrodzenie. Zawiera się ją tylko na czas potrzebny do realizacji tego dzieła. Nie jest wliczana do stażu pracy. Nie jest opłacana obowiązkowa składka zdrowotna = nie masz ubezpieczenia zdrowotnego. Zadbaj o opłacenie polisy i ubezpieczenia we własnym zakresie.

Umowa o pracę

- ✓ Regulowana kodeksem pracy
- ✓ Zawierana na czas określony lub nieokreślony
- ✓ Prawo do urlopu
- ✓ Ubezpieczenie zdrowotne
- ✓ Wliczana do stażu pracy

Umowa zlecenie

- ✓ Regulowana kodeksem cywilnym
- ✓ Zawierana na czas określony
- ✗ BRAK prawa do urlopu
- ✓ Ubezpieczenie zdrowotne
- ✓ Wliczana do stażu pracy

Umowa o dzieło

- ✓ Regulowana kodeksem cywilnym
- ✓ Zawierana na czas potrzebny do realizacji dzieła
- ✗ BRAK prawa do urlopu
- ✗ BRAK ubezpieczenia zdrowotnego
- ✗ NIE wliczana do stażu pracy

b. Jakie dokumenty dają możliwość legalnej pracy

Zezwolenie na pracę >>>

Zezwolenia wydawane są dla konkretnego pracodawcy, konkretnego cudzoziemca (pracownika). Wskazane są w nim warunki pracy tj. wysokość wynagrodzenia, wymiar czasu pracy lub liczbę godzin pracy, konkretne stanowisko pracy oraz na jaki okres jest wydane.

Zezwolenie uprawnia cudzoziemca do podjęcia legalnej pracy w Polsce pod warunkiem posiadania przez niego podstawy pobytu umożliwiającej wykonywanie pracy zgodnie z przepisami.

WAŻNE!

Praca jest legalna tylko wówczas, gdy wykonujesz tę pracę, która została wskazana w zezwoleniu. Oznacza to, że jeśli miałbyś wykonywać pracę na innych warunkach niż wskazane w zezwoleniu (w tym na innym stanowisku), pracodawca musi uzyskać nowe zezwolenie.

Zezwolenie jest ważne przez okres, na który zostało wydane, a termin ważności jest umieszczony na dokumencie.

Pamiętaj, że potrzebujesz zezwolenia na pracę, gdy podejmujesz zatrudnienie na podstawie umów o pracę lub umów cywilnoprawnych.

O zezwolenie na pracę (typ A, B, C, D i E) występuje pracodawca do właściwego wojewody lub w przypadku zezwolenia na pobyt czasowy i pracę - cudzoziemiec przebywający już legalnie na terytorium Polski do wojewody właściwego ze względu na pobyt cudzoziemca. O zezwolenie na pracę sezonową (typ S) występuje pracodawca do właściwego starosty (powiatowego urzędu pracy).

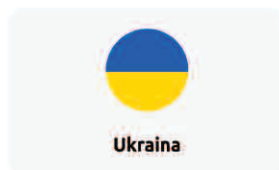
c. Rodzaje zezwoleń na pracę możliwe do uzyskania (lub przedłużenia) przez uprawnione organy województwa pomorskiego

- **Typ A** - uzyskuje się w przypadku cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę na terytorium Polski na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania, albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Polski,
- **Typ B** - uzyskuje się w przypadku cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę polegającą na pełnieniu funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców lub będącej spółką kapitałową w organizacji albo w związku z prowadzeniem spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej jako komplementariusz, albo w związku z udzieleniem mu prokury przez okres przekraczający łącznie 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy,
- **Typ C** - uzyskuje się w przypadku cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę u pracodawcy zagranicznego i będzie delegowany na terytorium Polski na okres powyżej 30 dni w roku kalendarzowym do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego,
- **Typ D** - uzyskuje się w przypadku cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę u pracodawcy zagranicznego nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Polski i będzie delegowany na terytorium Polski w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa),
- **Typ E** - uzyskuje się dla cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Polski na okres powyżej 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany w zezwoleniach typu B, C, D.

Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy >>>

Pracodawca może zatrudnić cudzoziemca bez zezwolenia na pracę na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

Możliwość ta dotyczy tylko obywateli jednego z 6 państw:

Pozwala wykonywać pracę w Polsce przez 6 miesięcy w okresie 12 następujących po sobie miesięcy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę, w zakresie, w jakim nie jest wydawane zezwolenie na pracę sezonową.

WAŻNE!

Warunkiem skorzystania z uproszczonej procedury oświadczeniowej jest uzyskanie przez pracodawcę wpisu do ewidencji oświadczeń w powiatowym urzędzie pracy oraz posiadanie przez cudzoziemca dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP (tytuły pobytowe opisane zostały w rozdziale 1 tego przewodnika), uprawniającego go do wykonywania pracy na terytorium Polski.

Zezwolenie na pracę sezonową >>>

- **Typ S** - można uzyskać je dla cudzoziemca, który będzie wykonywał pracę w zakresie działalności bezpośrednio związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem oraz rybactwem lub gastronomią i zakwaterowaniem. Gdy pracodawca ubiega się o zezwolenie dla obywateli 6 państw (objętych systemem oświadczeniowym) nie ma konieczności uzyskania informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych. Dotyczy to tylko prac w sektorach uznanych za sezonowe.

Ten typ zezwolenia uprawnia do pracy przez okres 9 miesięcy w roku kalendarzowym. Po przyjeździe cudzoziemca pracodawca jest zobowiązany do poinformowania o tym powiatowy urząd pracy i podania adresu zamieszkania cudzoziemca. Dopiero po spełnieniu tego obowiązku urząd wydaje zezwolenie na pracę sezonową uprawniające cudzoziemca do pracy.

WAŻNE!

W kolejnych latach współpracy z tym samym cudzoziemcem pracodawca może ubiegać się o tzw. wpis wielosezonowy (do 3 lat).

WAŻNE!

Możesz pracować w trakcie oczekiwania na zezwolenie na pracę sezonową, czyli po poinformowaniu urzędu przez pracodawcę o Twoim przyjeździe. Praca musi być jednak wykonywana na warunkach określonych w zaświadczeniu o wpisie wydanym wcześniej przez urząd.

Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę >>>

Cudzoziemiec może w Polsce pracować również na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę (tzw. zezwolenie jednolite). Wniosek o takie zezwolenie składasz do wojewody jeśli już przebywasz legalnie na terytorium Polski w przypadku, jeśli praca którą wykonujesz ma być realizowana dłużej niż 3 miesiące. Ten rodzaj zezwolenia pozwala na uzyskanie pozwolenia na pracę i pobyt w ramach jednej procedury administracyjnej, bez konieczności uzyskiwania odrębnych zezwoleń.

Jednolitymi zezwoleniami pobytowymi są również:

- zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji,
- zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie w jakim dotyczy cudzoziemca pełniącego funkcje w zarządzie osoby prawnej, komplementariusza, prokurenta.

d. Procedury uzyskiwania zezwoleń na pracę

Wymagane dokumenty:

Twój pracodawca musi złożyć wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie pracy przez cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wniosek o przedłużenie zezwolenia na wykonywanie pracy przez cudzoziemca wraz z załącznikami.

Opłaty:

- zezwolenie na pracę typu A - 100 zł,
- zezwolenie na pracę typu B - 100 zł,
- zezwolenie na pracę typu C - 100 zł,
- zezwolenie na pracę typu D - 200 zł,
- zezwolenie na pracę typu E - 100 zł.

Jeśli chcesz przedłużyć zezwolenie na pracę, opłata wynosi odpowiednio połowę kwoty wymienionej powyżej.

Opłatę wnosisz na konto o numerze:

07 1010 1140 0169 1322 3100 0000

- Pomorski Urząd Wojewódzki, 80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27

Termin załatwienia sprawy: 1 miesiąc

Pomocne będą generatory wniosków, które znajdziesz poniżej. Wnioski pobierzesz także z naszej strony internetowej albo bezpośrednio w punkcie w Gdyni lub w Słupsku.

Tu znajdziesz wnioski w Internecie:

>>> <https://generator.gdansk.uw.gov.pl/wnioski>

Tutaj znajdziesz generator wniosku o wydanie zezwolenie na pobyt czasowy i pracę:

>>> <https://generator.gdansk.uw.gov.pl/wnioski/zezwolewanie-praca>

Tutaj znajdziesz generator wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę:

>>> <https://generator.gdansk.uw.gov.pl/wnioski/zezwolewanie-pobyt-czasowy>

2.2. Gdzie się udać, gdy chcesz uzyskać zezwolenie na pracę

a. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

Wnioski w sprawach wydawania zezwoleń na pracę możesz składać:

- w Oddziale ds. Legalizacji Zatrudnienia Cudzoziemców w Gdyni, przy ul. Legionów 130 (pokój nr 109, I piętro), tel. (58) 558 67 11

Godziny urzędowania:

poniedziałek:	8.00-15.00
wtorek:	11.00-18.00
środa:	8.00-15.00
czwartek:	8.00-15.00
piątek:	8.00-15.00

Mapa dojazdu >>> <https://goo.gl/maps/qAk9Tm4mGGtLKAZT9>

Dojazd do urzędu komunikacją miejską możesz sprawdzić na stronie:

>>> <https://jakdojade.pl/gdynia/trasa/>

- w Oddziale Zamiejscowym w Słupsku (pokój nr 417, IV piętro) ul. Jana Pawła II 1, 76-200 Słupsk tel. (59) 846 84 75, fax (59) 842 26 27

>>> e-mail: cudzoziemcy.slupsk@gdansk.uw.gov.pl

Godziny urzędowania:

od poniedziałku do piątku w godz. 7.45-15.45.

Mapa dojazdu >>> <https://goo.gl/maps/zzP53mzoqwBrKMLm8>

Dojazd do urzędu komunikacją miejską możesz sprawdzić na stronie:

>>> <https://jakdojade.pl/slupsk/trasa/>

- Oddział ds. Legalizacji Zatrudnienia Cudzoziemców

Informacja ogólna:

tel. (58) 55 86 711, tel. (58) 55 86 713

Diżur telefoniczny przez pracowników Oddziału pełniony jest w dniach: poniedziałek, środa i piątek od godz. 8:00-12:00.

Miejsce obsługi klienta:

- Oddział ds. Legalizacji Zatrudnienia Cudzoziemców Gdynia, ul. Legionów 130 I piętro, pokój 109

Adres korespondencyjny:
Pomorski Urząd Wojewódzki
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
>>> e-mail: cudzoziemcy.zatrudnienie@gdansk.uw.gov.pl

Godziny przyjmowania klientów:
poniedziałek: 9:00-14:00
wtorek: 11:00-18:00
środa: 9:00-14:00
czwartek: 9:00-14:00
piątek: 9:00-14:00

b. Organizacje pozarządowe

Informacje dotyczące możliwego wsparcia udzielanego przez wybrane organizacje pozarządowe znajdziesz na stronach 24-25 tego przewodnika.

2.3. Praca bez konieczności uzyskania zezwolenia

Jest wiele sytuacji, w których podjęcie zatrudnienia na terytorium RP nie będzie wymagało uzyskania specjalnego zezwolenia.

Będzie to możliwe, jeśli jako obcokrajowiec **posiadasz któryś z poniższych statusów lub dokumentów m.in.:**

- status uchodźcy nadany w Polsce,
- ochronę uzupełniającą w Polsce,
- zezwolenie na pobyt stały,
- ważną Kartę Polaka,
- zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- zgodę na pobyt tolerowany w Polsce,
- zezwolenie na pobyt czasowy w Polsce udzielone w związku z zawarciem małżeństwa z obywatelem polskim lub cudzoziemcem posiadającym status uchodźcy,
- ochronę uzupełniającą,
- zezwolenie na pobyt stały lub pobyt rezydenta długoterminowego UE, pobyt tolerowany lub ochronę czasową nadaną w Polsce.

Nie będziesz także potrzebował zezwolenia, gdy chcesz:

- prowadzić szkolenia,
- brać udział w stażach zawodowych,
- pełnić funkcje w programach realizowanych w ramach działań UE lub innych międzynarodowych programach pomocowych,
- nauczać języków obcych w przedszkolach, szkołach, placówkach, ośrodkach, zakładach kształcenia nauczycieli lub kolegiach,
- jesteś studentem studiów stacjonarnych w Polsce uczącym się w Polsce na podstawie wizy lub na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy wydanego z tytułu studiów,
- gdy jesteś absolwentem polskiej szkoły ponadgimnazjalnej, stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich na polskich uczelniach, instytutach naukowych i badawczych,
- jeśli jesteś ofiarą handlu ludźmi, o ile spełniasz określone warunki,
- jeśli pracujesz do 30 dni w roku kalendarzowym jako naukowiec lub artysta.

2.4. Przeciwdziałanie handlowi ludźmi i pracy przymusowej

Czym jest handel ludźmi? >>>

Handel ludźmi jest poważnym przestępstwem, które charakteryzuje wysoki stopień zorganizowania i transnarodowość. Godzi ono w podstawowe prawa człowieka: prawo do życia, wolności, bezpieczeństwa osobistego i rodzinnego oraz zakaz dyskryminacji i poniżającego lub nieludzkiego traktowania. Jego ofiarami najczęściej padają kobiety i dzieci.

UWAGA!

Jesteś ofiarą handlu ludźmi lub pracy przymusowej - jesteś chroniony przez prawo, bez względu na to czy przebywasz w Polsce legalnie czy nie. Wiedz, że działania państwa polskiego i jego właściwych instytucji skoncentrowane są na wykryciu przestępstwa, ujęciu jego sprawców i ukaraniu ich oraz udzieleniu ochrony i wszelkiej niezbędnej pomocy jego ofiarom.

Handel ludźmi polega na zniewoleniu osoby przy pomocy szerokiego spektrum metod przestępczych. Ich finałem jest wykorzystanie osoby, bez względu na jej wiek, płeć czy narodowość.

WAŻNE!

Podjęcie przez sprawcę działania w celu wykorzystania innej osoby, nawet za jej zgodą, jest elementem niezbędnym do zakwalifikowania czynu jako wypełniającego znamiona przestępstwa handlu ludźmi.

W polskim prawie za handel ludźmi uznawane są czynności sprawcze wskazane w art. 115 § 22 Kodeksu karnego, takie jak:

- **werbowanie** (nakłanianie, zjednywanie, zaciąganie),
- **transport** (przemieszczanie, przewożenie z zastosowaniem środków komunikacji),
- **dostarczanie** (umieszczanie w innym miejscu),
- **przekazywanie** (powierzenie, dawanie w celu dysponowania),
- **przechowywanie** (zatrzymywanie w jednym miejscu, przetrzymywanie w ukryciu),
- **przyjmowanie osoby** (zatrzymywanie przekazanej osoby).

z jednoczesnym:

- użyciem przemocy lub groźby bezprawnej,
- uprowadzeniem,
- użyciem podstępny, wprowadzeniem w błąd albo wykorzystaniem błędu lub niezdolności do należytego pojmowania podejmowanego działania,
- nadużyciem stosunku zależności, wykorzystaniem krytycznego położenia lub stanu bezradności,
- udzieleniem albo przyjęciem korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicą osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności:
 - ✓ w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania,
 - ✓ w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, żebractwie, niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka,
 - ✓ w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy
- jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego to zawsze stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione powyżej.

WAŻNE!

Dodatkowe okoliczności mogące wskazywać na handel ludźmi do pracy przymusowej >>>

- **Jeśli pracowałeś/-aś w warunkach niezgodnych z polskim kodeksem pracy, tj. niezgodnie z ogólnymi zasadami, wedle których:**
 - ✓ wykonywałeś/-łaś pracę bez podpisanej umowy lub umowa o pracę, którą przedstawiono ci do podpisu sporządzona była w nieznanym ci języku,
 - ✓ pomimo wykonywania pracy nie otrzymujesz umówionego wynagrodzenia lub otrzymujesz wynagrodzenie w niższej kwocie, niż było to ustalone,
 - ✓ wykonujesz inną pracę niż miałeś/-aś wykonywać,
 - ✓ warunki zakwaterowania zapewnione przez pracodawcę nie spełniały podstawowych standardów komfortu i higieny,

- ✓ byłaś/eś poddawana/-ny zastraszaniu, przemocy fizycznej, zmuszaniu do pracy,
- ✓ czas pracy przekraczał 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 4 miesięcy,
- ✓ tygodniowy czas pracy łącznie z godzinami nadliczbowymi przekraczał przeciętnie 48 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym,
- ✓ nie przysługiwało Ci w każdej dobie prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku.

to być może stałeś/-aś się ofiarą handlu ludźmi. Pamiętaj, że twoja zgoda na warunki zatrudnienia nie wyłącza odpowiedzialności pracodawcy za działanie niezgodne z prawem.

WAŻNE!

Ofiary handlu ludźmi najczęściej wykorzystywane są:

- do pracy przymusowej w seks biznesie,
- do żebractwa lub niewolnictwa domowego,
- w celu pozyskania od nich, a następnie handlu organami,
- eksploatacji kryminalnej, wyłudzenia kredytów, świadczeń socjalnych.

WAŻNE!

Niekaralność ofiar handlu ludźmi >>>

Ofiary handlu ludźmi są chronione przez prawo i są uprawnione do korzystania z pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej oraz socjalnej w celu jak najszybszej asymilacji.

Na początek - legalizacja pobytu >>>

- **Każdemu kto padł ofiarą handlu ludźmi lub pracy przymusowej, przysługują liczne uprawnienia między innymi:**
 1. **możliwość potwierdzenia legalności pobytu**, w sytuacji, gdy przebywają one na terytorium RP nielegalnie (w ramach tak zwanego czasu na zastanowienie),
 2. **możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy** m.in. z prawem do pracy,
 3. **możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt stały** przez ofiarę handlu ludźmi na szczególnych warunkach, już po 1 roku pobytu na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi,
 4. **niekaralność ofiar handlu ludźmi.**

Zgodnie z prawem należy odstąpić od ścigania ofiar lub nie stosować wobec nich sankcji w przypadkach:

- ✓ przyznania ofierze handlu ludźmi statusu pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w zakresie czynów z art. 189 a § 1 kk,
- ✓ dokonaniu czynu zabronionego pod wpływem przymusu fizycznego lub psychicznego, do którego zostały zmuszone w bezpośredniej konsekwencji tego, iż stały się ofiarami handlu ludźmi.

W ostatnich latach zjawisku handlu ludźmi coraz więcej uwagi poświęcają instytucje państwowe i samorządowe. Na terenie województwa pomorskiego od 2015 r. działa Pomorski Wojewódzki Zespół Do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Jest on ciałem doradczym i opiniotwórczym Wojewody Pomorskiego. Zadaniem Zespołu jest prowadzenie działań prewencyjnych, wspieranie i reintegracja ofiar handlu ludźmi oraz pobudzenie aktywności lokalnych samorządów, fundacji i stowarzyszeń w tym zakresie.

Posiadasz informację lub jesteś ofiarą handlu ludźmi - pomogą ci:

- **Pomorski Wojewódzki Zespół Do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi**
tel. +48 (58) 30 77 156

- **Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek**
ul. Gdyńskich Kosynierów 11 lok. 1, 80-866 Gdańsk
tel. 512 949 109
>>> e-mail: centrum@cwii.org.pl

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej - OIK**
ul. Ks. Gustkowicza 13, 80-543 Gdańsk
tel. +48 (58) 511 01 21, +48 (58) 511 01 22
>>> e-mail: goik@mopr.gda.pl

- **Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu „La Strada”**
tel. zaufania +48 (22) 628 99 99
tel. +48 (22) 628 01 20
>>> e-mail: strada@strada.org.pl

- **Policja, tel. 997**
- **Straż Graniczna, tel. (+48) 800 422 322**
- **numer alarmowy - 112**

Więcej informacji znajdziesz na stronach www:

>>> <http://fami.uw.gda.pl/> >>> <https://handelludzmi.eu/> >>> <https://www.strada.org.pl/>
>>> <http://cwii.org.pl/> >>> <http://oik.org.pl/>

3. Ważne sprawy, gdy mieszkasz i pracujesz w Polsce

Już wiesz, co i gdzie załatwić, żeby przebywać i pracować w Polsce legalnie. Niezmiernie ważne jest także poczucie bezpieczeństwa a to da ci pewność, że masz gdzie mieszkać, wiesz, gdzie się leczyć, znasz miejsca w których szukać pomocy w nagłych przypadkach. Twój bliscy mogą pracować lub uczyć się, a wolny czas spędzacie razem aktywnie, spokojnie lub poznając nasz kraj. Pomożemy Ci i podpowiemy na co zwracać uwagę, gdy szukasz mieszkania, kiedy chcesz wyjechać, gdy jesteś chory lub jeśli szukasz szkoły dla dzieci.

3.1. Mieszkanie

W Polsce mieszkanie możesz wynająć:

- bezpośrednio od właściciela

- przy pomocy agencji nieruchomości (pośrednika)

- przez pełnomocnika właściciela

Możesz wynająć pokój, mieszkanie bądź dom - w zależności od tego jakie masz potrzeby. Niezależnie od tego, gdzie będziesz poszukiwał mieszkania musisz pamiętać o kilku ważnych rzeczach.

- dowiedz się czy cena z ogłoszenia obejmuje wszystkie koszty, jakie musisz miesięcznie ponieść. Zazwyczaj jest to tylko koszt wynajmu,
- prócz tego będziesz musiał opłacić dodatkowo czynsz, opłatę za tzw. media, czyli za prąd, gaz, wodę,
- zazwyczaj sam też musisz opłacić inne opłaty np. internet, telefon, telewizję kablową,
- często właściciel zażąda kaucji, aby zabezpieczyć swoje interesy.

WAŻNE!

Dowiedz się jakie szacunkowo koszty poniesiesz co miesiąc, ile kosztuje woda, ile zapłacisz za wywóz śmieci, za gaz czy za prąd. Dowiedz się jakie zasady obowiązują w miejscu, gdzie chcesz zamieszkać - cisza nocna, kwestie segregowania odpadów, harmonogram ich odbioru, gdzie szukać pomocy w razie problemów.

Jeśli zdecydujesz się na usługę agencji nieruchomości dopytaj kto zapłaci za ich usługi - Ty czy osoba, od której wynajmujesz mieszkanie.

WAŻNE!

Upewnij się, że osoba, która wynajmuje Ci mieszkanie jest jego właścicielem.

WAŻNE!

Niezależnie czy wynajmujesz mieszkanie, dom czy pokój musisz podpisać umowę najmu.

W umowie muszą znaleźć się:

- dane właściciela,
- dane wynajmującego (Twoje),
- okres wynajmu,
- kwota za wynajem,
- kwota kaucji,
- w jaki sposób i w jakim terminie masz opłacać wynajem,
- kto opłaca opłaty za media,
- adres lokalu, jaki wynajmujesz,
- co wchodzi w skład lokalu (ile pokoi, kuchnia, łazienka, piwnica, miejsce parkingowe etc),
- co jest na wyposażeniu lokalu - bezwzględnie sprawdź stan urządzeń, mebli i wyposażenia. Spisz wszystkie uwagi, żeby nie mieć problemu z odzyskaniem wpłaconej kaucji,
- warunki wypowiedzenia umowy,
- zasady zwrotu wpłaconej kaucji.

WAŻNE!

Jeśli treść umowy jest dla Ciebie niezrozumiała nie podpisuj jej. Zasięgnij porady, aby mieć pewność na co się decydujesz.

Jeśli zdecydujesz się na wynajem bez umowy - co odradzamy - ustal wszystkie szczegóły, o jakich napisaliśmy powyżej.

Dobrze, jeśli będziesz miał świadka ustaleń, bo w razie problemów masz szansę powołać się na umowę ustną. Czasem pracodawcy proponują mieszkania dla swoich pracowników - możesz zgodzić się na taki lokal, ale pamiętaj, że nie musisz.

Jeśli zechcesz skorzystać z takiej formy mieszkania to sprawdź:

- warunki lokalowe

- ile osób będzie mieszkało razem

- jak wygląda sprawa kuchni, łazienki, pralni

- czy lokal jest wyposażony i w jaki sposób

- jaki jest koszt takiego wynajmu i co zawiera, czy pracodawca pobierze kaucję

- czy pracodawca potrąci opłatę za wynajem z Twojej pensji

WAŻNE!

Ustal warunki zanim zamieszkaż w lokalu proponowanym przez pracodawcę, spisz umowę.

Jedną z najlepszych metod poszukiwania mieszkania jest oczywiście internet - możesz szukać na portalach społecznościowych, na forach, w serwisach, przykładowe strony:

>>> <https://www.domiporta.pl/> >>> <https://www.otodom.pl/>
>>> <https://www.gumtree.pl/>
>>> <https://www.morizon.pl/> >>> <https://gratka.pl/>
>>> <https://ogloszenia.trojmiasto.pl/>

3.2. Edukacja

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki:

- obowiązek szkolny (tj. obowiązek uczęszczania do 8-letniej szkoły podstawowej) dotyczy dzieci i młodzieży w wieku 7-15 lat,
- obowiązek nauki odnosi się do młodzieży w wieku 15-18 lat i może być realizowany w formie szkolnej lub pozaszkolnej (np. poprzez przygotowanie zawodowe u pracodawcy).

Placówki dla dzieci w wieku 0-3 lata:

- żłobki,
- kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobowiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji.

Placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne,
- przedszkola niepubliczne,
- przedszkola prywatne.

Edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa dla dzieci w wieku 3-5 lat a obowiązkowa dla 6-latków (roczne przygotowanie przedszkolne). Każdy 3-, 4- i 5-latek ma prawo do skorzystania z miejsca w przedszkolu w gminie, w której mieszka, jeśli jego rodzice decydują się

na korzystanie z opieki przedszkolnej. Obowiązuje system zapisów, o którym gminy informują zazwyczaj na swoich stronach internetowych.

Możesz także skorzystać z przedszkola niepublicznego bądź prywatnego.

Dzieci 7-letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie pierwszej szkoły podstawowej.

Kolejny etap to 8-letnia szkoła podstawowa dla dzieci w wieku od 7 do 15 lat.

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej dzieli się na dwa etapy:

- klasy 1-3 (edukacja wczesnoszkolna),
- klasy 4-8 (nauczanie w podziale na poszczególne przedmioty).

Na zakończenie klasy 8 szkoły podstawowej jest przeprowadzany ogólnokrajowy egzamin zewnętrzny.

Szkoły średnie (ponadpodstawowe):

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnia szkoła branżowa (I stopnia),
- 2-letnia szkoła branżowa (II stopnia).

Przedszkole

Nieobowiązkowa dla dzieci:

3 - 5 lat

Obowiązkowa dla dzieci:

6 - latków

Obowiązuje system zapisów

Możesz także skorzystać z przedszkola niepublicznego bądź prywatnego.

8-letnia szkoła podstawowa

Dla dzieci w wieku:

7 - 15 lat

Klasy 1 - 3

Klasy 4 - 8

Ogólnokrajowy egzamin zewnętrzny

Szkoły średnie

4 - letnie

liceum ogólnokształcące

5 - letnie

technikum

3 - letnia

szkoła branżowa (I stopnia)

2 - letnia

szkoła branżowa (II stopnia)

Uczniowie szkoły branżowej I stopnia i technikum mogą w trakcie trwania nauki lub po jej ukończeniu przystąpić do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie i uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do zewnętrznego egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa maturalnego, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie szkoły branżowej II stopnia.

Po 18 roku życia nauka jest dobrowolna. Można skorzystać z uczelni akademickich lub zawodowych.

Oba typy uczelni prowadzą studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia trzeciego stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

WAŻNE!

Szkolnictwo niepubliczne i prywatne jest płatne (żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i średnie, studia) oraz publiczne, gdzie opłat nie ma (szkoły podstawowe i średnie, uczelnie państwowe) lub czesne jest niskie (przedszkola, żłobki).

WAŻNE!

Dyrektor szkoły może zakwalifikować ucznia przyjeżdżającego z zagranicy do odpowiedniej klasy lub na odpowiedni semestr, uwzględniając m.in. wiek ucznia, opinię rodzica albo samego ucznia, gdy jest on pełnoletni.

WAŻNE!

Wszystkie dzieci przyjeżdżające do Polski z zagranicy w wieku 7-18 lat korzystają z nauki w szkołach publicznych na takich samych zasadach, jak dzieci polskie.

Ułatwienia dla dzieci:

- uczniowie, którzy nie znają albo słabo znają język polski, mają prawo do dodatkowej nauki języka polskiego przez minimum 2 godziny tygodniowo przez dwa lata lub tak długo, jak tego potrzebuje dziecko,
- pomoc asystenta dziecka cudzoziemskiego przez 2 lata,
- dodatkowe zajęcia wyrównawcze, jeśli tego potrzebują. Łączny tygodniowy wymiar tych dodatkowych zajęć wynosi 5 godzin w tygodniu. Korzystanie z dodatkowych zajęć wyrównawczych z przedmiotów szkolnych jest możliwe przez 12 miesięcy.

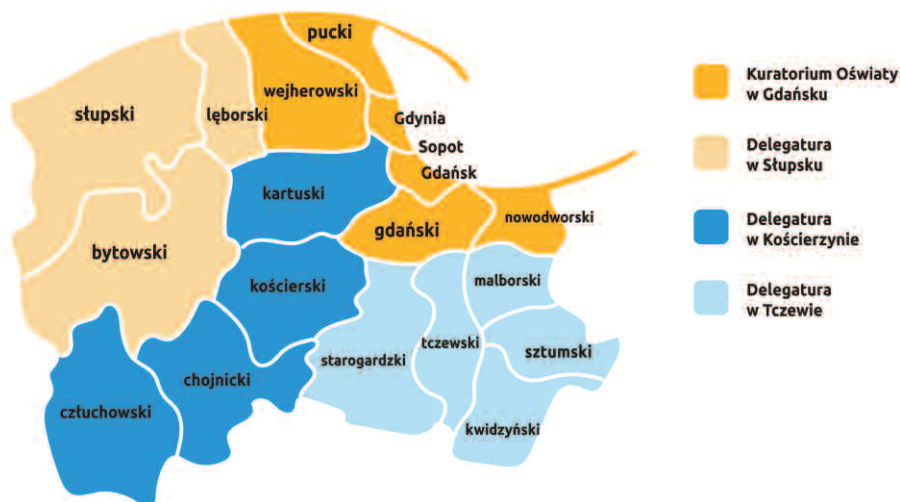
WAŻNE!

Jeśli przybyłeś z rodziną do dużego miasta, liczba szkół do wyboru jest większa niż w małych miejscowościach. Zanim zdecydujesz się, którą placówkę wybierzesz, możesz skontaktować się z Kuratorium Oświaty lub bezpośrednio ze szkołami, które Cię interesują by dowiedzieć się, np. które ze szkół mają np. oddziały przygotowawcze dla dzieci cudzoziemskich lub doświadczenie w pracy z dziećmi z Twojego macierzystego kraju.

Kuratorium Oświaty w Gdańsku - dysponuje szczegółowymi informacjami w zakresie edukacji i szkolnictwa i wykazem dotyczącym wszystkich przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w województwie pomorskim.

>>> <https://www.kuratorium.gda.pl/wykaz-szkol-i-placowek/>

Siedziba główna Kuratorium Oświaty mieści się w Gdańsku, zaś jej terenowe delegatury w Słupsku, Kościerzynie i Tczewie.

Kuratorium Oświaty w Gdańsku

Obszar działania - miasto Gdańsk, Gdynia, Sopot, powiaty: gdański, wejherowski, pucki, nowodworski

80-853 Gdańsk, ul. Wały Jagiellońskie 24

tel. (58) 322 29 00

tel. (58) 322 29 25

>>> e-mail: kuratorium@kuratorium.gda.pl

Delegatura w Słupsku

Obszar działania - miasto Słupsk oraz powiaty: słupski, bytowski, lęborski

ul. Jana Pawła II 1, 76-200 Słupsk

tel. (59) 842 39 81

tel./fax (59) 842 83 56

>>> e-mail: slupsk@kuratorium.gda.pl

Delegatura w Kościerzynie

Obszar działania - powiaty: chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski

ul. Sikorskiego 1c, 83-400 Kościerzyna

tel. (58) 694 09 80/81

fax (58) 686 20 14 lub (58) 694 09 89

>>> e-mail: koscierzyna@kuratorium.gda.pl

Delegatura w Tczewie

Obszar działania - powiaty: kwidzyński, malborski, tczewski, starogardzki, sztumski

83-110 Tczew, ul. Gdańska 17a

Internat Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tczewie

>>> e-mail: tczew@kuratorium.gda.pl

3.3. Zdrowie

W Polsce możesz leczyć się, korzystając z publicznej (bezpłatnej) opieki zdrowotnej lub prywatnej (płatnej) opieki zdrowotnej.

Do bezpłatnej opieki zdrowotnej w Polsce uprawnione są osoby posiadające ubezpieczenie zdrowotne w Narodowym Funduszu Zdrowia.

a. Kiedy będziesz posiadał ubezpieczenie zdrowotne?

- jeśli jesteś pracownikiem i jesteś zatrudniony na umowę o pracę i/lub umowę -zlecenie,
- twój współmałżonek - jeśli jesteś pracownikiem - ma prawo do ubezpieczenia zdrowotnego. Nie dzieje się to automatycznie. Współmałżonka musisz zgłosić do ubezpieczenia u swojego pracodawcy. Jeśli współmałżonek podejmie pracę, należy to zgłosić do swojego pracodawcy, żeby ubezpieczenie się nie dublowało,
- do ubezpieczenia uprawnione są dzieci pracownika - każde dziecko do 18. roku a także powyżej 18. roku życia do 24 lat, tylko jeżeli się uczy. Dziecko powyżej 18. roku życia musisz zgłosić do pracodawcy w celu objęcia ubezpieczeniem.

Jeśli masz numer PESEL to informacja o Twoim ubezpieczeniu zdrowotnym znajdzie się w systemie EWUŚ. Jeśli nie masz numeru PESEL lub gdybyś musiał potwierdzić swoje uprawnienia powinieneś poprosić pracodawcę o wydruk ZUS RMUA. Jeśli ubezpieczasz się

samodzielnie potwierdzeniem uprawnień do bezpłatnego leczenia będzie kopia umowy z NFZ oraz kopia druku ZUS ZZA. Uczeń lub student musi dodatkowo okazać legitymację.

WAŻNE!

Możesz się ubezpieczyć dobrowolnie. Pamiętaj, że warto to zrobić, jeśli nie masz ubezpieczenia wynikającego z umowy o pracę.

b. Gdzie i jak się ubezpieczyć?

Instrukcję, jak się ubezpieczyć dobrowolnie oraz wykaz niezbędnych dokumentów znajdziesz tutaj:

>>> <http://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/zalatw-sprawe-krok-po-kroku/jak-ubezpieczyc-sie-dobrowolnie>

Inne ważne i istotne informacje znajdziesz na stronie:

>>> <http://www.nfz.gov.pl/kontakt/telefoniczna-informacja-pacjenta> lub na

>>> <https://www.nfz-gdansk.pl/>

Jeśli chcesz załatwić swoją sprawę stacjonarnie wybierz jedno z poniższych miejsc:

Pomorski Oddział Wojewódzki NFZ

ul. Marynarki Polskiej 148

80-865 Gdańsk

>>> e-mail: pow@nfz-gdansk.pl

ul. Podwale Staromiejskie 69

80-844 Gdańsk

>>> e-mail: pow@nfz-gdansk.pl

Delegatura w Słupsku

ul. Poniatowskiego 4

76-200 Słupsk

>>> e-mail: slupsk@nfz-gdansk.pl

WAŻNE!

Przed pierwszą wizytą zgłoś się do wybranej przychodni - najlepiej blisko miejsca zamieszkania, wypełnij i złóż deklarację o wyborze lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiskowej, w przypadku kobiet także deklarację wyboru położnej środowiskowej.

c. Prawa osoby ubezpieczonej

Jeżeli posiadasz ubezpieczenie zdrowotne, masz prawo do korzystania z pomocy internisty, specjalistów czy prawo do zakupu tańszych leków i pobytu w szpitalu.

Posiadając ubezpieczenie zdrowotne masz prawo do:

- pomocy internisty - to lekarz pierwszego kontaktu, do niego zgłaszasz się, gdy masz problemy ze zdrowiem, jeśli potrzebujesz receptę lub skierowanie do specjalisty,
- opieki nocnej i świątecznej, opieki szpitalnej, szpitalnego oddziału ratunkowego,
- dopłaty do leków, czyli recept na leki refundowane,
- rehabilitacji leczniczej,
- prawa do badań diagnostycznych, na które otrzymasz skierowanie od lekarza, posiadającego umowę z NFZ. Lekarz poda Ci adres miejsca, w którym są wykonywane zalecone badania,
- wizyty u lekarza specjalisty, do którego skierowanie wystawi lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Lekarz specjalista musi posiadać umowę z NFZ.

Bez skierowania skorzystasz z leczenia u następujących specjalistów:

- psychiatry,
- onkologa,
- dentysty,
- ginekologa.

Masz prawo do bezpłatnego leczenia bez skierowania, jeżeli jesteś:

- chory na gruźlicę,
- zakażony wirusem HIV,
- uzależniony od alkoholu, środków odurzających, środków psychotropowych w zakresie leczenia i terapii uzależnienia.

Nagła choroba >>>

Przychodnie czynne są zazwyczaj od godz. 7.00 do 19.00, od poniedziałku do piątku. Jeśli jednak Ty lub Twój bliski poważnie rozchoruje się w nocy, w weekend lub dzień wolny od pracy, możesz bezpłatnie skorzystać z pomocy w placówkach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej.

WAŻNE!

Jeśli zagrożone jest życie Twoje lub Twoich najbliższych wezwij pogotowie ratunkowe, tel. 999 lub zadzwoń na numer **112**.

WAŻNE!

W Polsce każde dziecko podlega obowiązkowym szczepieniom ochronnym niezależnie czy jest ubezpieczone czy nie. Wszystkie szczepienia są bezpłatne.

Możesz skorzystać z telefonicznej informacji pacjenta dzwoniąc pod numer 800 190 590 - jest to jeden numer dla całej Polski. Uzyskasz tutaj informację o nocnej i świątecznej opiece lekarskiej, o najbliższym SOR oraz aptece, w której znajdziesz swój lek. Dowiesz się o najkrótszym terminie oczekiwania do lekarza specjalisty. Możesz również skorzystać z serwisu >>> <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/>.

d. Prywatna opieka zdrowotna

Jeśli nie masz ubezpieczenia na stałe możesz wykupić sobie stały abonament w prywatnej placówce lub korzystać z usług prywatnych gabinetów doraźnie, kiedy będziesz potrzebował. Na rynku polskim jest wiele prywatnych firm, które świadczą prywatne usługi z zakresu zdrowia. Najłatwiej znajdziesz je w internecie.

Jeśli zaś chodzi o dostęp do lekarzy konkretnych specjalności możesz skorzystać ze strony >>> <https://www.znanylekarz.pl/> lub >>> <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/>.

Warto sprawdzić ceny, bo mogą znacznie różnić się od siebie dla lekarzy tych samych specjalności.

e. Zdrowie a koronawirus

Jak się chronić przed zarażeniem?

Często myj ręce.
Używaj wody
z mydłem i środka
dezynfekującego
na bazie alkoholu.

Noś maseczkę.

Zachowaj bezpieczną odległość
od osób kaszlących i kichających.

Jeśli masz gorączkę, kaszel
i trudności z oddychaniem,
skontaktuj się z lekarzem.

Nie dotykaj oczu,
nosa ani ust.

Jeśli źle się czujesz,
zostań w domu.

Gdy kaszlesz lub
kichasz, zakrywaj
nos i usta
wewnętrzną
stroną łokcia
lub chusteczką.

Jeśli zaobserwujesz u siebie objawy koronawirusa (gorączka, kaszel, utrata smaku, utrata węchu, etc) bezzwłocznie zadzwoń do lekarza pierwszego kontaktu (internisty). Podczas porady zostaniesz poinstruowany o dalszych krokach.

Jeśli miałeś kontakt z osobą zakażoną:

- ustal rodzaj kontaktu (bliski czy przelotny),
- obserwuj swoje samopoczucie.

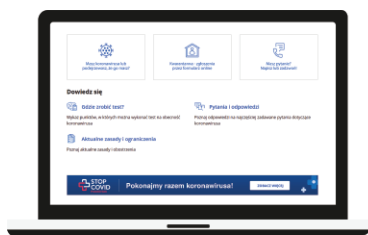
WAŻNE!

Powiadom o podejrzeniu zakażenia COVID-19 lub kontaktu z osobą zakażoną swojego pracodawcę oraz osoby z którymi miałeś kontakt.

Co jeszcze powinieneś zrobić?

Jeśli kontakt był bliski to:

- zgłoś się stacji sanitarno-epidemiologicznej - wypełnij i wyślij formularz zgłoszeniowy na stronie internetowej >>> <https://www.gov.pl/web/koronawirus>,
- zostań w domu do momentu otrzymania decyzji o nałożeniu kwarantanny,
- informacja ta zostanie Ci przekazana telefonicznie, poprzez automatyczne powiadomienie o kwarantannie,
- zainstaluj obowiązkową aplikację Kwarantanna domowa po otrzymaniu powiadomienia.

zgłoś się stacji sanitarno-epidemiologicznej,

- wypełnij i wyślij formularz zgłoszeniowy na stronie internetowej,

[www.gov.pl/koronawirus](https://www.gov.pl/web/koronawirus)

zostań w domu do momentu otrzymania decyzji o nałożeniu kwarantanny,

informacja ta zostanie Ci przekazana telefonicznie, poprzez automatyczne powiadomienie o kwarantannie,

zainstaluj obowiązkową aplikację Kwarantanna domowa po otrzymaniu powiadomienia.

Chcesz uzyskać odpowiedź w temacie koronawirusa?

Pytania i odpowiedzi oraz całodobowy chat z konsultantem są dostępne pod adresem: >>> <https://www.gov.pl/web/koronawirus/pytania-i-odpowiedzi>

W razie dodatkowych pytań w sprawie kwarantanny zadzwoń do inspekcji sanitarnej. Infolinia całodobowa: +48 (22) 25 00 115.

Możesz skontaktować się także z najbliższą stacją sanitarno-epidemiologiczną.

1. WSSE Gdańsk, ul. Dębinki	80-211 Gdańsk
2. PSSE Bytów, ul. Sikorskiego	77-150 Bytów
3. PSSE Chojnice, ul. Piłsudskiego 39	89-620 Chojnice
4. PSSE Człuchów, ul. Sobieskiego 4	77-300 Człuchów
5. PSSE Gdańsk, ul. Wałowa 27	80-858 Gdańsk
6. PSSE Gdynia, ul. Staromiejska 50	81-356 Gdynia
7. PSSE Kartuzy, ul. Sambora 30	83-300 Kartuzy
8. PSSE Kościerzyna, ul. Wodna 15	83-400 Kościerzyna
9. PSSE Kwidzyn, ul. Chopina 40	82-500 Kwidzyn
10. PSSE Lębork, ul. Gdańska 63	84-300 Lębork
11. PSSE Malbork, ul. Słowackiego 64	82-200 Malbork
12. PSSE Nowy Dwór Gdański, ul. Dworcowa 14	82-100 Nowy Dwór Gdański
13. PSSE Pruszcz Gdański, ul. Grunwaldzka 25	83-000 Pruszcz Gdański
14. PSSE Puck, ul. Wojska Polskiego 16	84-100 Puck
15. PSSE Słupsk, ul. Piotra Skargi 8	76-200 Słupsk
16. PSSE Sopot, ul. Kościuszki 23	81-704 Sopot
17. PSSE Starogard Gdański, ul. Kanałowa 5	83-200 Starogard Gdański
18. PSSE Tczew, ul. Obr. Westerplatte 10	83-110 Tczew
19. PSSE Wejherowo, ul. Obr. Helu 3	84-200 Wejherowo
20. GSSE Gdynia, ul. Kontenerowa 69	81-100 Gdynia

3.4. Pomoc społeczna

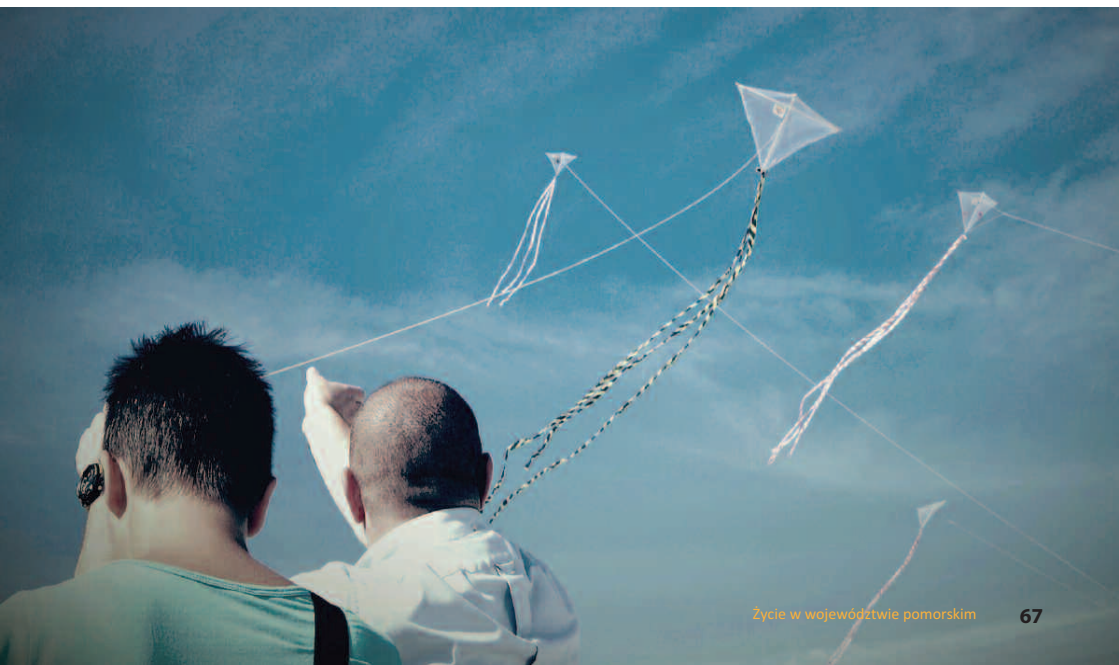
Cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania i przebywający w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE mają prawo do świadczeń z pomocy społecznej na takich samych zasadach jak obywatele polscy, w tym także świadczenia rodzinne.

Mogą oni ubiegać się o:

- Świadczenia pieniężne m.in. o zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy.
- Świadczenia niepieniężne m.in. o mieszkanie chronione, interwencję kryzysową, schronienie, pracę socjalną, bilet kredytowany.
- W ramach świadczonej cudzoziemcowi pomocy socjalnej posiada on prawo do zakwaterowania w jednym z ośrodków dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy, prowadzonych przez Urząd do spraw Cudzoziemców. Oprócz zakwaterowania cudzoziemiec ma w ośrodku zapewnione całodzienne wyżywienie, kieszonkowe na drobne wydatki osobiste, naukę języka polskiego oraz pomoce dydaktyczne dla dzieci korzystających z nauki w szkole.
- Cudzoziemiec może złożyć wniosek o wypłacanie mu przez Urząd do spraw Cudzoziemców comiesięcznego ekwiwalentu pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Polski. W takiej sytuacji cudzoziemiec zobowiązany jest do samodzielnego utrzymywania się i zamieszkiwania poza ośrodkiem.
- W trakcie postępowania uchodźczego cudzoziemiec objęty jest pomocą socjalną zapewnianą mu przez Urząd do spraw Cudzoziemców. Pomoc świadczona jest cudzoziemcowi od momentu zgłoszenia się cudzoziemca do jednego z dwóch ośrodków recepcyjnych (w Białej Podlaskiej i Podkowie Leśnej - Dębaku). Cudzoziemiec ma prawo korzystania z pomocy socjalnej przez cały okres trwania postępowania uchodźczego do 2 miesięcy po otrzymaniu ostatecznej decyzji lub do 14 dni od otrzymania decyzji o umorzeniu postępowania.
- Osobami uprawnionymi do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej wymienione zostały także osoby posiadające status uchodźcy oraz objęte ochroną uzupełniającą. Cudzoziemcy ci mają prawo korzystania z pełnego zakresu świadczeń z pomocy społecznej na takich samych zasadach jak obywatele polscy. Warunkiem przyznania im pomocy jest zamieszkiwanie i przebywanie na terytorium Polski. Cudzoziemcom tym przysługują świadczenia rodzinne, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

- Zarówno cudzoziemiec, któremu został nadany status uchodźcy, jak i cudzoziemiec objęty ochroną uzupełniającą mają prawo do skorzystania z Indywidualnego Programu Integracji (IPI). Program ten ma na celu wsparcie procesu integracji cudzoziemca w Polsce. Pomoc udzielana jest na wniosek cudzoziemca złożony do starosty za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego ochrony.
- Cudzoziemcy przebywający w Polsce na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany mają prawo do świadczeń z pomocy społecznej jedynie w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego. Nie są uprawnieni do otrzymywania np. zasiłku stałego, świadczeń rodzinnych (zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczeń opiekuńczych: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego).
- **Cudzoziemcy przebywający w Polsce nielegalnie nie mają prawa do pomocy społecznej oraz prawa do świadczeń rodzinnych.**

Wyżej opisane świadczenia przysługują zarówno cudzoziemcom, którym nadano w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, jak również którym wydano zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub niektóre typy zezwolenia na pobyt czasowy. Cudzoziemcy, którzy uzyskali w Polsce zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany, są uprawnieni do świadczeń z pomocy społecznej wyłącznie w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego.

Pomoc społeczną na terenie Polski zapewniają Ośrodki Pomocy Społecznej. Są one zlokalizowane w każdej gminie. Dla osób, które mają dzieci przysługują dodatkowe świadczenia na rzecz tych dzieci.

Szczegółowe informacje uzyskasz w urzędzie gminy lub w ośrodku pomocy społecznej, na terenie gminy, w której zamieszkujesz. W tym samym miejscu składa się wniosek o wypłatę świadczenia.

Na jakie świadczenia możesz liczyć?

- **zasiłek rodzinny** - (jego wysokość zależy od dochodu w rodzinie),
- **500+** - kwota 500 zł co miesiąc przysługuje na wszystkich dzieci w rodzinie do 18 roku życia bez względu na dochód,
- **Dobry start** - jest to kwota 300 zł dla każdego dziecka chodzącego do szkoły, raz w roku, wypłacana przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Ośrodki Pomocy Społecznej prowadzą także programy wsparcia dla rodzin, dla osób z uzależnieniami, programy profilaktyczne. Jeśli poszukujesz pomocy prawnej to tu możesz uzyskać bezpłatne konsultacje. Jeśli jesteś osobą bezrobotną i chcesz coś zmienić w swoim życiu, jeśli brakuje ci pieniędzy na utrzymanie rodziny lub kiedy masz kłopoty opiekuńcze, nie radzisz sobie z wychowaniem dzieci to Ośrodek Pomocy Społecznej jest właściwym miejscem, do którego powinieneś się zgłosić.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje cudzoziemcom:

- a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
- c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

- e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
 - jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
 - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

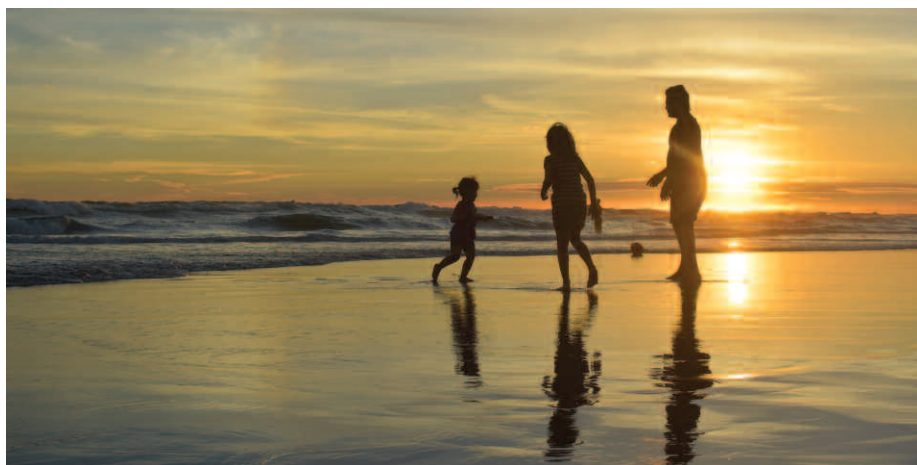

Zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje powyższym osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W identycznej sytuacji prawnej jak cudzoziemcy posiadający fizycznie kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, są cudzoziemcy, którzy takiej adnotacji co prawda na karcie nie posiadają, ale mają prawo do pracy w Polsce, z mocy prawa, na podstawie szczególnych przepisów lub na podstawie zezwolenia na pracę udzielonego na podstawie szczególnych przepisów (co do zasady, zgodnie z art. 244 ust. 1 pkt 11 ustawy o cudzoziemcach, w karcie pobytu wydawanej cudzoziemcowi umieszcza się adnotację „dostęp do rynku pracy” - w przypadku zezwolenia udzielonego cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę).

W związku z powyższym, o świadczenie wychowawcze, z uwzględnieniem zastrzeżeń/wyjątków wskazanych w art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy), mogą ubiegać się także cudzoziemcy, którzy na posiadanych kartach pobytu (niezależnie od rodzaju/nazwy tytułu pobytowego), nie mają co prawda umieszczonej adnotacji „dostęp do rynku pracy”, ale posiadają prawo dostępu do polskiego rynku pracy na podstawie udzielonego zezwolenia na pracę (odrębnego od samej karty pobytu) lub cudzoziemcy korzystający z dostępu do polskiego rynku pracy na podstawie odrębnych przepisów, zwolnieni z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę z mocy prawa.

3.5. Czas wolny

Pomorze to jeden z piękniejszych i ciekawszych regionów w Polsce. Znajdziesz tu morze Bałtyckie, wzgórza, lasy oraz setki rzek i jezior. Województwo pomorskie słynie też z ciekawych zabytków, miejsc atrakcyjnych przyrodniczo i kulturalnie, z wielu tras rowerowych, szlaków kajakowych i turystycznych. Wolny czas można spędzić tu na wiele sposobów. Aktywnie, kontemplując w ciszy, kulturalnie, odpoczywając, z dziećmi i bez nich, poznając historię i kulinaria. Tylko od Ciebie zależy w jaki sposób spędzisz swój wolny czas w regionie pomorskim. Najważniejsze, abyś chciał poznać swoją nową, małą ojczyznę. Możemy zapewnić, że zakochasz się w Pomorzu.

a. Miejsca godne polecenia

>>> Kulturalnie >>>

Sercem i stolicą regionu Pomorza jest Gdańsk. Miasto wielokulturowe, ciekawe pod wieloma względami. Poznasz tu zabytki, muzea, galerie. Wizytując Gdańsk obowiązkowo należy odwiedzić Stare Miasto z ulicą Długą i fontanną Neptuna na czele, wejść do Dworu Artusa, zobaczyć słynną bramę „Żuraw” nad Motławą, zajrzeć do Bazyliki Mariackiej, odwiedzić Kościół pod wezwaniem Św. Brygidy z przepięknym Bursztynowym Ołtarzem, Biskupią Górkę i Opływ Motławy z dobrze zachowanymi bastionami, Muzeum Bursztynu, spichlerze na Ołowiance i zacumowany tam okręt „Sołdek”.

Część atrakcji możesz zwiedzić kupując jeden, łączony bilet - sprawdź na stronie Narodowego Muzeum Morskiego >>> <https://www.nmm.pl/>.

Jeśli interesuje Cię sztuka koniecznie odwiedź Muzeum Narodowe w Gdańsku, z jego sześcioma oddziałami - szczegóły znajdziesz na >>> <http://www.mng.gda.pl/>.

Koniecznie kup bilety na jeden ze spektaklów lub koncertów:

- Teatr Szekspirowski >>> <https://teatrszekspirowski.pl/>
- Teatr Wybrzeże >>> <https://www.teatrawybrzeze.pl/>
- Teatr Miniatura >>> <https://teatrcminiatura.pl/>
- Teatr Muzyczny >>> <https://www.muzyczny.org/pl/>
- Teatr Miejski im. W. Gombrowicza w Gdyni >>> <http://www.teatrgombrowicza.art.pl/>
- Teatr Gdynia Główna >>> <https://www.teatrgdyniaglowna.pl/>
- Teatr Atelier >>> <http://www.teatratelier.pl/>
- Polska Filharmonia Bałtycka >>> <https://www.filharmonia.gda.pl/>
- Polska Filharmonia Sinfonia Baltica >>> <https://www.filharmonia.sinfoniabaltica.pl/>
- Opera Bałtycka >>> <https://operabaaltycka.pl/>

W Gdyni możesz zwiedzić piękny żaglowiec „Dar Pomorza” - bilet kupisz na stronie Narodowego Muzeum Morskiego.

Gdańsk, Gdynia i Sopot tworzą Trójmiasto. Trójmiasto jest połączone siecią dróg i kolei miejskiej. Aglomeracja trójmiejska objęta jest wspólnym (również elektronicznym) biletem metropolitalnym. Miasta wzajemnie się uzupełniają i dają wiele możliwości w każdej dziedzinie życia.

Jeśli interesuje Cię kinematografia i kino niezależne odwiedź też Gdynińskie Centrum Filmowe, Klub Żak lub w jednym z dyskusyjnych klubów filmowych: DKF Miłość Blondynki, DKF Kurort, Klub Filmowy, Klub Horyzont, Gdynińskie Centrum Kultury, a także Centrum Sztuki Współczesnej Łażnia 2 i KinoPort.

Kultura to także obyczaje, tradycje i gwara Kaszubów czy Kociewiaków. Ich tradycje poznasz w Centrum Edukacji i Promocji Regionu w Szymbarku >>> <https://www.cepr.pl/> czy w najstarszym polskim muzeum na wolnym powietrzu we Wdzydzach Kiszewskich >>> <http://www.muzeum-wdzydze.gda.pl/>.

Miłośnikom sztuki polecamy także liczne galerie sztuki w Trójmieście czy Słupsku. Nie można zapomnieć o niezwykłym corocznym wydarzeniu w Gdańsku. Jarmark św. Dominika, bo o nim mowa, od 1260 r. odbywa się corocznie w sierpniu na Rynku Głównym. Jest to impreza handlowo-kulturalna, trzecia co do wielkości w Europie. Stragany, stoiska, występy, muzyka, kawiarnie i atrakcje dla każdego - nie może Cię tu zabraknąć.

>>> Historycznie >>>

Od kultury tylko jeden krok do historii, a tak naprawdę są to dziedziny wzajemnie zależne i przeplatające się. Pomorskie jest pełne miejsc historycznych, które należy odwiedzić. Na światowej liście obiektów UNESCO znalazł się Zamek Krzyżacki w Malborku. Jest to największy gotycki zamek na świecie. W skład trójdzielonego kompleksu obronnego wchodzi: Zamek Wysoki (klasztór), Zamek Średni (siedziba wielkiego mistrza i wielkiego komtura, centrum polityczne i administracyjne państwa zakonnego) oraz Przedzámce (rozległe zaplecze gospodarcze). Zamek przez 150 lat był stolicą państwa krzyżackiego. Kompleks warto zwiedzać w trzeci weekend lipca, kiedy to następuje inscenizacja oblężenia Malborka. Na stronie >>> <https://zamek.malbork.pl/>.

Pomorze słynie z wielu krzyżackich zamków - w Gniewie

>>> <https://www.zamek-gniew.pl/>, w Sztumie, w Bytowie czy w Kwidzynie

>>> <http://www.zamek.kwidzyn.pl/>.

Historia Polski to także ta mniej odległa z czasów II wojny światowej - tu szczególnie polecamy Ci:

- Westerplatte
- Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku >>> <https://muzeum1939.pl/>
- Bunkry Blüchera w Uście >>> <http://bunkryustka.pl/>
- Fortyfikacje i muzeum na Helu >>> <https://www.helmuzeum.pl/pl/>
- Muzeum Marynarki Wojennej z ORP „Błyskawica” >>> <https://muzeummw.pl/>
- Muzeum Stutthof w Sztutowie, były hitlerowski obóz koncentracyjny >>> <http://stutthof.org/>

Nie poznasz ani Pomorza, ani Polski bez wiedzy o historii najbliższej, czyli czasach powrotu do prawdziwej wolności po epoce komunizmu. Solidarność i Stocznia Gdańska to symbole zmian demokratycznych w całej wschodniej Europie. To właśnie w Polsce zaczął wiać „wiatr odnowy”, który przyniósł wolność i niepodległość dla wielu państw tzw. bloku wschodniego.

- Europejskie Centrum Solidarności >>> <https://www.ecs.gda.pl/>,
- Pomnik Poległych Stoczniovców.

Gdańsk jest jednym z najstarszych polskich miast. Poczynając od Dworu Artusa, przez zwiedzanie Żurawia czy spichlerzy na Ołowiance aż po Bazylikę Mariacką jest to arcykiewawe miasto. Nie można ominąć urokliwej ulicy Mariackiej, warto odpocząć w Parku Oliwskim. Każdy znajdzie tu miejsce do kontemplacji czy odpoczynku. Warto też pamiętać o bałtyckim złocie - bursztynie - najciekawsze okazy znajdziesz w muzeum Bursztynu >>> <https://muzeumgdansk.pl/oddzialy-muzeum/muzeum-bursztynu/>.

Jeśli chcesz poznać więcej historii związanych z Bursztynowym Szlakiem, koniecznie odwiedź Faktorię Handlową w Pruszczu Gdańskim >>> <https://faktoria-pruszcz.pl/>.

>>> Aktywnie >>>

Jeśli nie jesteś fanem plażowania i wolisz wypoczynek aktywny to Pomorskie daje Ci ogromne możliwości. Morze oraz wielość jezior i rzek to gwarancja udanego pływania, żeglowania, surfingu, kajakarstwa i nurkowania oraz wędkarstwa.

Miłośników żeglarstwa zapewne najłatwiej spotkać w którejś z trójmiejskich marin lub tych zlokalizowanych w mniejszych miejscowościach na całej linii brzegowej Zatoki Gdańskiej i otwartego Morza Bałtyckiego czy Zalewu Wiślanego z godną odwiedzenia Mierzeją Wiślaną.

Rajem kite-surferów w Pomorskiem jest Rewa ze swym słynnym cyplem, ale również Chałupy czy inne miejscowości Półwyspu Helskiego - od Władysławowa aż po Hel. Tu znajdziesz też mnóstwo ośrodków i szkółek nauki surfingu i windsurfingu, możesz też wypróbować swoich sił na SUPie.

Województwo Pomorskie jest również istnym rajem dla kajakarzy oferując setki kilometrów tras wodnych po kilkudziesięciu rzekach i niezliczonej ilości jezior oszałamiającymi swoim pięknem i różnorodnością krajobrazu. W zależności od tego ile masz czasu i jak duże są Twoje umiejętności i doświadczenie, możesz wybrać się na kilkudniowy spływ lub kilkugodzinny wycieczkę. Najbardziej znane rzeki to Brda, Wda, Słupia, Łupawa, Łeba, Reda, Wierzyca, Radunia, Szkarpa, Motława i oczywiście Wiśła. Z wypożyczeniem sprzętu wodnego praktycznie na każdej z rzek nie powinno być problemu. Większość tras jest wyposażona w infrastrukturę turystyczną (wiaty, paleniska, pola namiotowe) a dla osób liczących na większe wygody - szeroka oferta hotelarsko-gastronomiczna. Planując spływ dobrze jest zasięgnąć wcześniej informacji o ewentualnych trudnościach na rzece i zadbać o logistykę wyjazdu - zaplanować noclegi, posiłki, ewentualny odbiór osób i sprzętu. Większość ważnych informacji powinien dostarczyć Ci organizator spływu lub wypożyczalnia kajaków.

Jeśli woda to nie Twój żywioł, w województwie czeka na Ciebie ponad 2 tysiące kilometrów tras rowerowych. Od tras nad morzem, przez bory, wzgórza i łąki - na pewno znajdziesz coś dla siebie.

Wybór wielu tras rowerowych i przewodniki do pobrania znajdziesz pod adresem:

>>> <https://pomorskie.travel/>.

Województwo Pomorskie organizuje corocznie ogromną ilość imprez sportowych otwartych dla wszystkich: najpopularniejszą a zarazem najprostszą formą aktywności sportowej jest bieganie. Masz możliwość sprawdzenia się w różnego rodzaju biegach - od krótkich kilkukilometrowych tras miejskich po biegi leśne, górskie, półmaratony, maratony i ultramaratony czy biegi z przeszkodami. Dla osób, którym jedna dyscyplina nie wystarcza, gratką może być uczestnictwo w jednym z wielu triathlonów organizowanych na Pomorzu (m.in. w Gdyni, Gdańsku, Malborku i Charzykowy). Wśród zawodników sporą grupą osób stanowią obcokrajowcy, nierzadko stający na zwycięskim podium. Zawody odbywają się na różnych dystansach, często przewidziane są również imprezy towarzyszące przeznaczone dla dzieci.

Dla aktywnych polecamy także parki linowe (Łeba, Kolibki, Władysławowo, Szymbark, Malbork, Hel, Słupsk itp.), strzelnice, tory gokartowe i paintball.

Zimą znajdziesz ciekawe miejsca narciarskie - w Wieżycy, Trzепowie, na Łysej Górze w Sopocie, w Przywidzu i Koszałkowie. Dla amatorów narciarstwa biegowego możliwości jest znacznie więcej - pod warunkiem oczywiście, że zimą spadnie odpowiednia ilość śniegu.

Jeśli wolisz sport to na Pomorzu znajdziesz zarówno pola golfowe, jak i boiska piłkarskie, miejsca do gry w koszykówkę i siatkówkę a także w tenisa ziemnego. Pomorskie to jak niektórzy mawiają „morze możliwości”.

>>> Z dziećmi >>>

W naszym regionie jest wiele miejsc, gdzie dzieci na pewno nudzić się nie będą.

Godnymi miejscami polecenia są m.in:

- **ZOO w Gdańsku** >>> <https://zoo.gda.pl/>
- **Aquapark w Redzie** >>> <https://www.aquaparkreda.pl/>
- **Aquapark w Sopocie** >>> <https://aquaparksopot.pl/>
- **Centrum Nauki Eksperyment w Gdyni** >>> <https://experyment.gdynia.pl/>
- **Centrum Hewelianum w Gdańsku** >>> <https://hevelianum.pl/>
- **Parki Dinozaurów w Łebie i w Malborku** >>> <https://lebpark.pl/>
>>> <http://www.dinopark.malbork.pl/>
- **Kaszubski Park Miniatur i Kaszubski Park Gigantów** >>> <https://www.kaszubskiparkminiatur.pl/>
>>> <http://parkgigantow.pl/>
- **Akwarium w Gdyni** >>> <https://akwarium.gdynia.pl/>
- **Fokarium na Helu** >>> <https://fokarium.pl/>
- **Wodne ZOO safari i ZOO z krainą bajek w dolinie Charlotty** >>> <https://www.dolinacharlotty.pl/>
- **Kolibki Adventure Park** >>> <https://www.adventurepark.pl/>
- **Osada Średniowieczna w Sławutowie** >>> <http://www.slawutowo.pl/>
- **Muzeum Kolejnictwa w Kościerzynie** >>> <https://muzeumkolejnictwa.com.pl/>
- **Labirynty w Blizinach** >>> <https://www.swiatlabiryntow.pl/>

>>> **Rozrywkowo** >>>

Jeśli szukasz rozrywki to musisz pamiętać o teatrach, kinach, filharmonii, balecie. Obowiązkowym miejscem wizyty stać się powinna Opera Leśna w Sopocie, gdzie posłuchasz koncertu czy obejrysz kabaret. W miastach nadbałtyckich znajdziesz też wiele klubów, dyskotek i przemyłych restauracji, kawiarni i punktów gastronomicznych. Wielbiciele rozrywek sportowych koniecznie powinni odwiedzić stadion Energa w Gdańsku >>> <https://stadiongdansk.com/>, żeby obejrzeć mecz piłki nożnej czy halę Olivia >>> <http://www.stoczniowiec.org.pl/>, gdzie będziecie mogli podziwiać hokej, łyżwiarstwo szybkie i figurowe oraz siatkówkę. Na fanów żużlu czeka stadion żużlowy >>> <https://www.wybrzezegdansk.pl/>.

>>> **Przyrodniczo** >>>

Największym walorem województwa pomorskiego jest przyroda. Morze Bałtyckie ze złocistym piaskiem, nadmorskie klify i wydmy, jeziora i rzeki. Park Narodowy Bory

Tucholskie z unikatową roślinnością z okresu lodowcowego i polodowcowego zostały wpisane na listę UNESCO. Na terenie Słowińskiego Parku Narodowego znajdziesz ruchome wydmy i jeziora okresowo zalewane przez słoną wodę. Na terenie województwa jest ponad 130 rezerwatów i 9 parków krajobrazowych, gdzie natura i jej piękno będą na wyciągnięcie ręki (Tucholski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego, Zaborski Park Krajobrazowy, Trójmiejski Park Krajobrazowy, Kaszubski Park Krajobrazowy, Wdzydzki Park Krajobrazowy, Nadmorski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Dolina Słupi,

Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana).

Absolutną koniecznością jest odwiedzenie klifu Orłowskiego i molo w Sopocie oraz plaż: najpiękniejsze znajdziesz w Ustce, Łebie, Władysławowie, Jastarni, Krynicy Morskiej, Sopocie, Gdyni Orłowie i Redłowie, na wyspie Sobieszewskiej, na Helu, w Kątach Rybackich i Stegnie...lista jest imponująco długa, bo Pomorskie to kilometry pięknych, szerokich i piaszczystych plaż.

b. Ważne daty i święta

Ważne daty i święta

Mieszkając w Polsce warto wiedzieć, kiedy my, Polacy mamy ważne dla nas święta. Część świąt to jednocześnie dni wolne od pracy choć nie zawsze. Warto także wiedzieć, kiedy zmieniamy czas, zaczynamy wakacje lub rok szkolny. Będziesz mieszkał z nami i chcemy, żebyś czuł się na Pomorzu dobrze.

1 stycznia

Nowy Rok, dzień wolny od pracy

6 stycznia

Święto Trzech Króli, dzień wolny od pracy

21 stycznia

Dzień Babci

22 stycznia

Dzień Dziadka

Ostatnia niedziela marca

Zmiana czasu z zimowego na letni*

Ferie zimowe

Trwają dwa tygodnie, zwykle przypadają na okres od połowy stycznia do końca marca, nie ma stałych terminów.

Wielkanoc

Święto ruchome, wolny poniedziałek wielkanocny

8 marca

Dzień kobiet

1 maja

Święto Pracy, dzień wolny od pracy

3 maja

Święto Konstytucji 3 Maja, dzień wolny od pracy

Zielone świętki

święto ruchome, 7 tygodni po Wielkanocy

26 maja

Dzień Matki

1 czerwca

Dzień Dziecka

23 czerwca

Dzień Ojca

Wakacje dla dzieci uczących się

Lipiec i sierpień, dla studentów także wrzesień

15 sierpnia

Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, dzień wolny od pracy

1 września

Początek roku szkolnego

Ostatnia niedziela października

Zmiana czasu z letniego na zimowy*

1 listopada

Wszystkich Świętych, dzień wolny od pracy

11 listopada

Dzień Niepodległości, dzień wolny od pracy

6 grudnia

Mikołajki

24 grudnia

Wigilia Bożego Narodzenia

25 i 26 grudnia

Święta Bożego Narodzenia, dni wolne od pracy

31 grudnia

Sylwester, czyli pożegnanie starego i powitanie Nowego Roku

* planowane zniesienie zmiany czasu od 2022 r.

c. Transport

>>> Autobusy, trolejbusy, tramwaje w Trójmieście i nie tylko >>>

Województwo pomorskie oferuje szeroką siatkę połączeń. Trójmiasto oferuje komunikację różnymi środkami lokomocji. Masz do wyboru autobusy, tramwaje (w Gdańsku), trolejbusy (w Gdyni), tramwaje wodne. Osobnymi numerami oznaczone są autobusowe linie nocne.

Rozkłady jazdy, trasy i ceny biletów w Gdańsku i częściowo w Sopocie znajdziesz na stronie >>> <https://ztm.gda.pl/> lub >>> <https://ztm.trojmiasto.pl/>.

Rozkład jazdy, trasy i ceny biletów w Gdyni i częściowo w Sopocie znajdziesz na stronie >>> <https://zkmgdynia.pl/> lub >>> <https://zkmgdynia.trojmiasto.pl/>.

Możesz skorzystać także ze strony >>> <https://komunikacja.trojmiasto.pl> - tutaj w zakładkach podane są informacje dla miast i konkretnych środków lokomocji a także podane są linki do firm oferujących usługi komunikacyjne na terenie trójmiasta.

WAŻNE!

Miasto Sopot nie ma własnej infrastruktury komunikacyjnej i korzysta z transportu miejskiego Gdańska i Gdyni. W zależności od tego czy poruszasz się korzystając z ZTM Gdańsk czy ZKM Gdynia, kupujesz bilet danego przewoźnika. Dotyczy tras Sopot-Gdańsk lub Sopot-Gdynia.

Na terenie metropolii obowiązuje także tzw. bilet metropolitalny. W zależności od rodzaju kupionego biletu możesz kupując jeden bilet swobodnie korzystać z SKM, sieci przewozów regionalnych, komunikacji miejskiej w Gdyni, Gdańsku, Sopocie czy Wejherowie. Schemat sieci połączeń, ceny i rodzaje biletów sprawdzisz na >>> <https://mzkzg.org/>. Planując podróż użyteczne może być skorzystanie ze strony >>> <https://jakdojade.pl/>, gdzie wybierzesz konkretne miasto województwa pomorskiego, by zaplanować swój przejazd. Z Trójmiasta, zwłaszcza z Gdyni możesz dostać się do wielu nadmorskich miejscowości (i nie tylko) korzystając z połączenia autobusowego - zobacz >>> <http://www.pksgdynia.pl/>. Z kolei na Kaszuby możesz dostać się autobusem z Gdańska - zobacz >>> <http://www.pks.gdansk.pl/>.

Nie tylko Trójmiasto oferuje komunikację publiczną - takie usługi oferują także:

- Słupsk >>> <http://www.mzk.slupsk.pl/pl>
- Malbork >>> <https://mzk.malbork.pl/?id=3>
- Ustka >>> <http://www.ustka.pl/> w zakładce miasto-komunikacja publiczna.

>>> Szybka Kolej Miejska - SKM oraz Pomorska Kolej Metropolitalna - PKM >>>

PKP SKM Sp. z o.o. to przewoźnik kolejowy specjalizujący się przewozach aglomeracyjnych w województwie pomorskim.

Podróż pociągiem SKM jest bardzo dobrą alternatywą dla zatłoczonych ulic miasta i omijania korków w godzinach szczytu - zwłaszcza jeśli masz zamiar poruszać się na osi **Gdańsk - Sopot - Gdynia - Rumia - Reda - Wejherowo - Lębork**. Siatka połączeń jest bardzo rozbudowana, co daje dużą elastyczność w przemieszczaniu się. Rozkłady jazdy i informacje o biletach znajdziesz na stronie spółki >>> <http://www.skm.pkm.pl/>.

Pomorska Kolej Metropolitalna usprawnia regionalny transport kolejowy. Gdańsk i Gdynia są nią połączone z gdańskim portem lotniczym, Kartuzami i Kościerzyną.

Pełne informacje o siatce połączeń, rozkładach jazdy i przystankach znajdziesz na >>> <https://www.pkm-sa.pl/>.

>>> **Połączenia drogowe dalekobieżne** >>>

Dalsze podróże pomiędzy miastami regionu zapewniają przewoźnicy PKS - PKS Gdańsk >>> <http://www.pks.gdansk.pl/>, PKS Gdynia >>> <http://www.pksgdynia.pl/>, PKS Słupsk >>> <https://pks.slupsk.pl/pl> etc. Większość połączeń znajdziesz na stronie >>> <http://busportal.pl/>. Kursy dalekobieżne świadczą także przewoźnicy prywatni np. Flixbus >>> <https://www.flixbus.pl/> czy PKS Polonus >>> <https://pkspolonus.pl/>. Wyszukiwarkę połączeń znajdziesz na stronie >>> <https://www.e-podroznik.pl/> lub >>> <https://www.busradar.pl/>.

>>> **Połączenia kolejowe** >>>

Przejazdy pociągiem nie tylko Szybka Kolej Miejska ale także Polskie Koleje Państwowe. Rozbudowana sieć połączeń kolejowych bezpiecznie, szybko i na każdą kieszeń przewiezie Ciebie i Twoją rodzinę w dowolne miejsce w kraju i w Europie. Podróż można zaplanować korzystając ze stron internetowych >>> <https://pkp.trojmiasto.pl> czy na >>> <https://www.intercity.pl/pl/>. Tu sprawdzisz rozkłady jazdy, kupisz bilet, dowiesz się jak podróżować z dzieckiem, zwierzątkiem czy rowerem.

Korzystając z PKP w niespełna 3 godziny dojedziesz pendolino do Warszawy czy z Gdyni do Wrocławia w 5 godzin, w Krakowie znajdziesz się w niespełna 5 godzin. Podróż odbędzie się szybko i w komfortowych warunkach.

>>> **Połączenia morskie krajowe i zagraniczne** >>>

Atrakcją województwa pomorskiego są także połączenia wodne - w sezonie letnim kursują tramwaje wodne:

- z Gdańska na Hel, Westerplatte i do Sopotu,
- z Sopotu na Hel,
- z Gdyni na Hel, na Westerplatte, do Jastarni i Bałtyjska (najbardziej na zachód położone miasto Federacji Rosyjskiej w obwodzie kaliningradzkim, na Mierzei Wiślanej),
- z Krynicy Morskiej do Fromborka.

Listę dostępnych połączeń, rozkłady i ceny sprawdzisz na stronie >>> <https://www.zegluga.pl/>. Zapewne atrakcyjne mogą okazać się rejsy widokowe i wycieczkowe proponowane przez prywatnych przedsiębiorców w okresie letnim w większości portów nadmorskich - od Ustki po Hel i Krynicę Morską.

Dużym zainteresowaniem cieszą się także połączenia morskie do Szwecji. Z Gdyni można popłynąć do Karlskrony wybierając szwedzkiego przewoźnika >>> <https://www.stenaline.pl/>.

Z polskim operatorem >>> <https://polferries.pl/>.

wyберiesz się na wycieczkę do Nynäshamn w okolicach Sztokholmu.

Na stronach touroperatorów zarezerwujesz bilet, sprawdzisz warunki przewozu i rozkład jazdy.

>>> Połączenia lotnicze krajowe i zagraniczne >>>

Międzynarodowe lotnisko w Gdańsku im. Lecha Wałęsy oferuje dogodnie połączenia zarówno krajowe jak i zagraniczne. Wielość przewoźników - poczynając od PLL Lot a kończąc na tanich przewoźnikach jak WizzAir, Norwegian czy Ryanair - jak i kierunków (zwłaszcza liczne destynacje do Wielkiej Brytanii i do Norwegii), daje ogromne możliwości zwiedzania świata. Wszystkie niezbędne informacje np. rozkłady lotów, możliwość zakupu biletów czy zaplanowania trasy znajdziesz na stronie internetowej lotniska >>> <https://www.airport.gdansk.pl/>. W zakładce przewoźnicy znajdziesz przekierowania na strony firm oferujących usługi lotnicze z Gdańska.

3.6. Gdzie szukać pomocy

Wsparcie dotyczące legalizacji pobytu i zatrudnienia oraz innych życiowych spraw znajdziesz w miejscach opisanych szczegółowo we wcześniejszych częściach tego przewodnika. Jeśli czujesz się zagrożony, komuś lub Tobie dzieje się krzywda nie wahaj się prosić o pomoc.

a. Ważne telefony alarmowe

Jeśli jesteś ofiarą kradzieży, pobicia, groźenia lub innej wyrządzonej krzywdy zawiadom policję. Jeśli nie znasz języka zostanie Ci zapewniony tłumacz.

Jeśli jesteś ofiarą lub świadkiem handlu ludźmi lub pracy niewolniczej - zobacz wykaz instytucji str. 47.

Numer 112 to europejski numer alarmowy. Jeśli jesteś w niebezpieczeństwie zadzwoń koniecznie - dotyczy to zdrowia, życia, pobicia, kradzieży czy pożaru.

Policja
997

Pogotowie
Ratunkowe
999

Straż Pożarna
998

Pogotowie
gazowe
992

Pogotowie
energetyczne
991

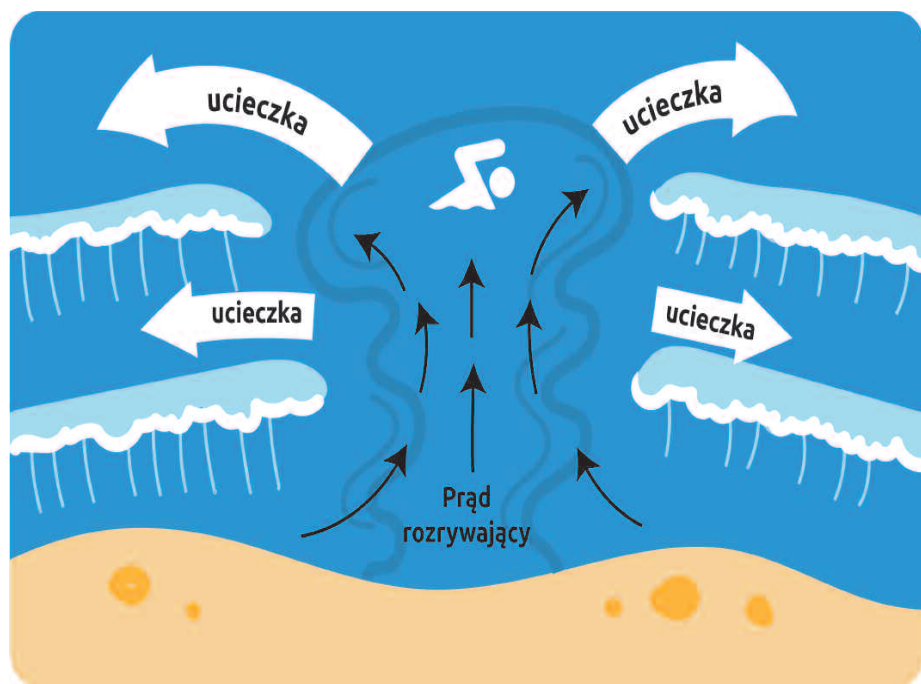
b. Bezpieczeństwo nad wodą

By móc w pełni cieszyć się urokiem przebywania nad wodą ważne jest by przestrzegać podstawowych zasad bezpieczeństwa i dysponować wiedzą o niektórych zjawiskach. Oprócz tak oczywistych zasad jak: zachowanie trzeźwości, ostrożność w miejscach nierozpoznanych, pływanie w miarę możliwości w miejscach wyznaczonych i pilnowanych przez ratowników czy opieka nad kąpiącymi się dziećmi - poniżej opisane są dwa niebezpieczne zjawiska o których wiedza nie jest powszechna. Jedno z nich zwane prądami rozrywającymi występuje głównie w strefie przybrzeżnej otwartego morza, drugie - odwoje - występują głównie na rzekach, najczęściej na tzw. progach, czyli miejscach gdzie woda się spiętrza.

>>> Prądy rozrywające >>>

Prądy rozrywające (inne nazwy: prąd porywający, prąd strugowy, prąd wciągający) - zlokalizowane i czasami silne prądy w strefie przybrzeżnej, w kierunku otwartego morza, związane z załamującymi się falami w strefie przyboju oraz ze zmienną charakterystyką strefy brzegowej (falochrony, rowy). Prądy rozrywające zwykle rozszerzają się po przejściu strefy przyboju - tam gdzie załamują się fale. Prądy te unoszą i wciągają pływaka w stronę otwartego morza.

Jeden z mechanizmów tworzenia się prądów rozrywających: fale przybojowe przechodzą przez płytcinę, gdzie prąd zawraca i zawęża się, płynąc w stronę morza, tworząc strugę wody.

Zazwyczaj pływak w strefie przyboju, który znajdzie się w prądzie strugowym, powinien starać się przede wszystkim utrzymać na powierzchni wody. Nie staraj się płynąć prostopadle do brzegu, gdyż siła prądu może być większa od twojej, przez co stracisz siły na walkę z żywiołem. Lepiej zachować zimną krew i starać się płynąć wzdłuż linii brzegowej, aż w końcu w miejscu, gdzie będziesz poza strefą przyboju i prądu - będziesz mógł dopłynąć do lądu.

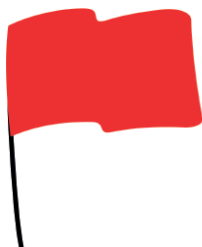

Dno przy falochronie ma zwykle duży spadek i jest głębsze, mogą występować tu wiry i prądy morskie dlatego unikaj kąpania się w pobliżu takich miejsc.

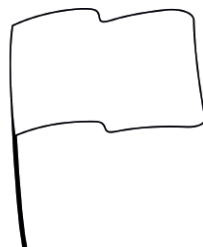
Prądy rozrywające mogą występować zwłaszcza na otwartym morzu - w przypadku województwa pomorskiego - będzie to głównie linia brzegowa od Łędowa koło Ustki aż po Hel i od Gdańska - zwłaszcza Westerplatte, Stogów i Wyspy Sobieszewskiej aż za Krynicę Morską, czyli do końca granicy Polski z Rosją na Mierzei Wiślanej.

Oczywiście nie oznacza to, że w obszarze Zatoki Gdańskiej można pozwolić sobie na ignorowanie wody. Tutaj również warto zachować zdrowy rozsądek, ale opisane wyżej zjawisko nie powinno tu występować.

Co symbolizują flagi nad morzem?

Flaga czerwona
zakaz kąpieli

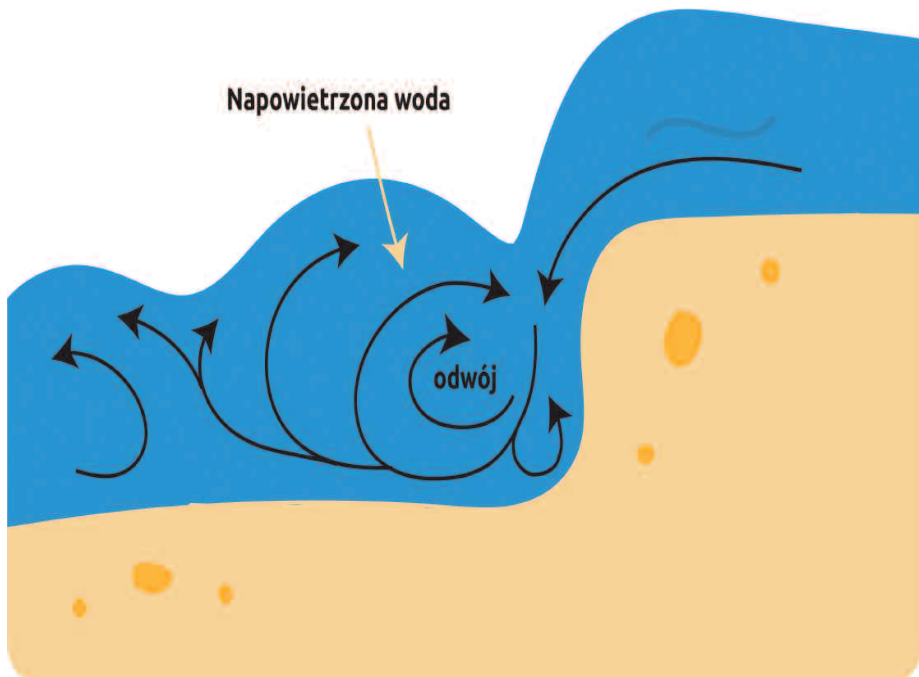

Flaga biała
kąpiel dozwolona

Brak flagi zwykle sygnalizuje, że kąpielisko jest niestrzeżone przez ratowników.

>>> Odwoje >>>

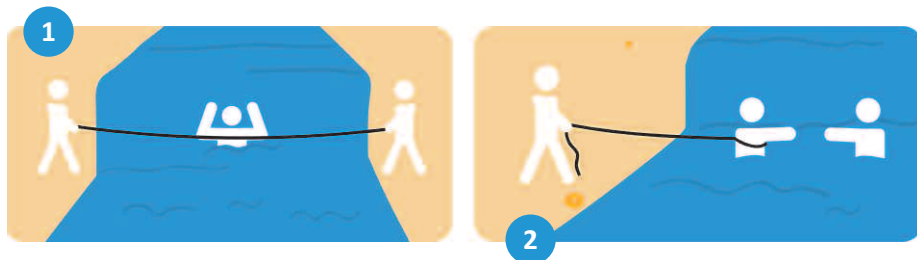
Odwój powstaje zwykle tam gdzie rzeka pokonuje uskok dna. Masa wody spływająca za uskokiem jest zwykle silnie napowietrzona i krąży w postaci poziomego walca. Niektóre odwoje nie są groźne - zwłaszcza te powstające w sposób naturalny, natomiast niebezpieczne są zwłaszcza odwoje o głębokiej cyrkulacji powstające za sztucznymi progami.

Progi naturalne są nieregularne, często nie występują na całej szerokości rzeki a woda przepływa przez nie w różny sposób, co zwykle umożliwia łatwiejsze pokonanie go np. w kajaku. Sztuczne progi przegradzają zazwyczaj całe koryto rzeki a ich regularny kształt powoduje powstanie odwoju na całej szerokości, który jest dużo niebezpieczniejszy. Spływająca woda, odpływa przy dnie po czym wraca przy powierzchni w stronę progu tworząc wir o cyrkulacji poziomej. Dodatkowo jest silnie napowietrzona, co zmniejsza jej gęstość i tym samym znacznie utrudnia płynięcie (zarówno wpływ jak i w kajaku, łódce).

Zasadą bezpieczeństwa powinno być to, by nie przepływać sztucznych przeszkód, progów, jazów. Dotyczy to pływania w kajaku czy łódce, a zwłaszcza wpływ. Czasem można zrobić rozpoznanie z lądu, natomiast rekomenduje się, by w takich miejscach przenieść sprzęt pływający brzegiem omijając groźne miejsca - zwłaszcza jeśli nie masz doświadczenia lub pływasz z dzieckiem. Wypożyczając sprzęt wodny zapytaj czy na trasie znajdują się niebezpieczne miejsca.

1. Ratowanie tonącego za pomocą liny.
2. Ratowanie tonącego metodą „człowiek-żaba” (człowiek-lina-człowiek). Człowiek-żaba to osoba przypięta do liny, która może wskoczyć do wody w celu ratowania tonącego. Na końcu liny znajduje się druga osoba, która wyciąga osobę, która wskoczyła do wody.

Istnieje kilka sposobów ratowania osób uwięzionych w odwoju, na przykład za pomocą rzutki ratunkowej, liny rozciągniętej w poprzek nurtu, łańcucha łodzi, podanej gałęzi, wiośła czy kajaka lub metodą „człowiek-żaba”. Warto jednak pamiętać, że o powodzeniu akcji ratunkowej decyduje czas, występujące warunki, posiadany sprzęt i stopień doświadczenia osób ratujących, dlatego warto dopilnować, by nie doprowadzać do groźnych sytuacji: unikać przepływania takich miejsc i nie kąpać się w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Na nizinnych rzekach niebezpiecznych odwojów jest stosunkowo niewiele.

Numer ratunkowy nad wodą 601 100 100.

c. Gdy stracisz dokumenty

Jeśli zgubisz lub ukradną Ci dokumenty, idź najpierw na najbliższy posterunek policji. To ważne, aby nikt nie wykorzystał Twoich dokumentów. Policja wyda zaświadczenie o utracie dokumentów, z którym musisz zgłosić się do ambasady lub konsulatu swojego kraju, aby uzyskać nowy dokument lub dokument zastępczy.

d. Prawo jazdy

Jeżeli masz prawo jazdy wydane przez kraj Unii Europejskiej lub inny kraj, który podpisał Konwencję o ruchu drogowym (wykaz znajdziesz na stronie <https://zielonalinia.gov.pl/upload/powroty/po-konwencja-wiedenska.pdf>), NIE musisz wymieniać prawa jazdy na polskie. W Polsce jest kilka kategorii prawa jazdy a najpopularniejsza to kategoria B upoważniająca do prowadzenia aut osobowych do 3.5 tony. Jeżeli Twoje prawo jazdy zostało wydane w kraju, którego nie ma na liście, **musisz oprócz prawa jazdy wydanego w kraju pochodzenia mieć również międzynarodowe prawo jazdy oraz zdać teoretyczną część polskiego egzaminu na prawo jazdy** (istnieje możliwość zdania egzaminu w języku innym niż polski).

Jakie dokumenty musisz złożyć?

- wypełniony wniosek (znajdziesz go na stronie urzędu gminy/powiatu w której mieszkasz),
- paszport lub inny dokument pozwalający na ustalenie Twojej tożsamości,
- dowód opłaty za wydanie prawa jazdy,
- kserokopię posiadanego prawa jazdy,
- 1 fotografię,
- tłumaczenie prawa jazdy uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego lub właściwego konsula Rzeczypospolitej,
- kserokopia karty pobytu, wizy lub innego dokumentu potwierdzającego posiadanie prawa pobytu na terytorium Polski albo zaświadczenie, że studiujesz co najmniej od sześciu miesięcy.

Wysokość opłaty i numer konta do dokonania opłaty oraz adres odpowiedniego urzędu znajdziesz w internecie - na stronie powiatu.

Na portalu >>> <https://obywatel.gov.pl/> znajdziesz informacje jak wyrobić dowód osobisty, paszport, prawo jazdy czy Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego, ile to kosztuje, jakie dokumenty trzeba wypełnić i gdzie się zgłosić.

Jeśli nie posiadasz dostępu do internetu możesz skorzystać z telefonicznej „Informacji dla obywatela” - **222 500 134** (rządowy system informacji telefonicznej - numer Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku) i **222 500 115** (rządowy system informacji telefonicznej - numer centralny).

e. Mandat karny

Za złamanie przepisów prawa polskiego policja jest uprawniona do wystawienia mandatu, tzn. nałożenia kary finansowej (grzywny). Dotyczy to przede wszystkim złamania zasad Kodeksu drogowego.

Mandat może mieć 3 formy:

- **gotówkową** - dostajesz go po zapłaceniu kary bezpośrednio funkcjonariuszowi policji (może być stosowany jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Polski lub nieposiadającej stałego miejsca zamieszkania lub pobytu),
- **kredytową** - mandat wydawany jest za potwierdzeniem odbioru, opłacasz go potem,
- **zaoczną** - dostajesz go, gdy ciebie nie ma a dokonałeś wykroczenia np. nie zapłaciłeś za parkowanie.

Możesz odmówić przyjęcia mandatu, a wtedy policja skieruje sprawę do sądu. Jeśli nie opłacisz mandatu w terminie sprawa jest kierowana do sądu.

f. Przydatne kontakty/linki

- Informacje i usługi jakie musisz załatwić w urzędzie, ich opis i procedury znajdziesz na stronie >>> <https://obywatel.gov.pl/>
- **Urząd do Spraw Cudzoziemców** - strona dostępna w języku polskim, angielskim i rosyjskim >>> <https://udsc.gov.pl/>
- **Straż Graniczna** >>> <https://www.strazgraniczna.pl/>
- **Państwowa Inspekcja Pracy** - porady i informacji z zakresu prawa pracy i legalności zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy. Adresy i telefony okręgowych inspektoratów pracy (w każdym mieście wojewódzkim) oraz oddziałów terenowych >>> <https://www.pip.gov.pl/pl/>
- **Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku** >>> www.gdansk.uw.gov.pl
- **Portal Samorządu Województwa Pomorskiego** >>> <https://pomorskie.eu/>
- **Polskie Forum Migracyjne** >>> <https://forummigracyjne.org/>
- Informacje na temat pracy i pobytu cudzoziemców w Polsce dla cudzoziemców **Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji IOM** (w języku m.in. rosyjskim i ukraińskim) >>> <https://www.migrant.info.pl/>, infolinia +48 (22) 490 20 44 (od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 17.00),
- **Serwis turystyczny województwa pomorskiego** >>> <https://pomorskie.travel/>
- **Narodowy Fundusz Zdrowia** >>> <http://www.nfz.gov.pl/>
- **Stowarzyszenie Interwencji Prawnej** >>> <https://interwencjaprawna.pl/>
bezpłatne poradnictwo dla cudzoziemców:
infolinia +48 (22) 629 56 91, tel. +48 (22) 621 51 65
- **Helsińska Fundacja Praw Człowieka**
>>> <http://www.hfhr.pl/>, pomoc prawna dla migrantów: tel. +48 (22) 556 44 66
- **Fundacja "Ocalenie"** >>> <https://ocalenie.org.pl/>, tel. +48 (22) 828 04 50
- **Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć** >>> <https://www.pomocprawna.org/>
bezpłatne poradnictwo dla cudzoziemców: tel. +48 (12) 633 72 23,
>>> email: porady@pomocprawna.org
- **Caritas Archidiecezji Gdańskiej** >>> <https://www.caritas.gda.pl/>
- **Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek** >>> <http://cwii.org.pl/>
- **Fundacja Rozwoju Lokalnego Parasol** >>> <https://fundacijaparasol.org/>
- **Port Integracja na Pomorzu** >>> <https://www.facebook.com/pages/category/Local-Service/PORT-Integracja-na-Pomorzu-103511604852752/>
- **Akademia Języka Polskiego** >>> <http://ajp.gdansk.pl/>
- **Polessa. Centrum Języka Polskiego** >>> <https://polessa.pl/>
- **Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu „La Strada”**
>>> <https://www.strada.org.pl/>
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej - OIK** >>> <http://www.oik.org.pl/>
- **Portal o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi**
>>> <http://www.handelludźmi.eu/>
- **Strona poświęcona projektowi „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020”**
>>> <http://fami.uw.gda.pl/>

4. Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

Celem Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) jest przyczynianie się do skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi i do realizacji, wzmocnienia i rozwoju wspólnej polityki w zakresie azylu, ochrony uzupełniającej i ochrony czasowej oraz wspólnej polityki imigracyjnej z pełnym poszanowaniem praw i zasad zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

Za wykorzystanie FAMI w Polsce odpowiada Departament Polityki Granicznej i Funduszy Międzynarodowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, który pełni rolę Organu Odpowiedzialnego.

Część zadań została przekazana do Centrum Obsługi Projektów Europejskich MSWiA jako Organu Delegowanego >>> <https://copemswia.gov.pl/>, w tym przygotowanie umów z beneficjentami, nadzór nad realizacją projektów, przekazywanie środków finansowych, rozliczenia i kontrole. Środki funduszu przyznawane są w ramach konkursów otwartych i zamkniętych (ogłoszenie o konkursach i ich wyniki ukazują się pod adresem >>> www.fundusze.mswia.gov.pl) oraz bez konkursu w przypadku dofinansowania dla instytucji publicznych posiadających monopol prawny w danym obszarze.

5. Projekt „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020” współfinansowany z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz budżetu państwa

Projekt ma na celu zapewnienie kompleksowego wsparcia cudzoziemcom spoza Unii Europejskiej (w tym pochodzenia polskiego) - szczególnie w zakresie zapewnienia doradztwa i pomocy w kwestiach legalizacji pobytu, administracyjnych i prawnych, przysługujących praw pracowniczych, doradztwa i pomocy integracyjnej, opieki zdrowotnej, psychologicznej i socjalnej, opieki nad dziećmi, aktywizacji zawodowej, nabywania kompetencji językowych oraz adaptacji i integracji z polskim społeczeństwem. Istotnym elementem projektu jest też rozwijanie i aktualizacja spójnej strategii integracyjnej na terenie województwa oraz zapewnienie specjalistycznych szkoleń dla koalicjantów

- pracowników różnych instytucji zaangażowanych w projekt: nauczycieli, przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej, powiatowych urzędów pracy oraz innych instytucji i organizacji. Projekt realizowany jest w okresie: grudzień 2018 - sierpień 2021 r. Beneficjent: Wojewoda Pomorski.

Wartość całego projektu wynosi: **2.801.334 zł**, w tym wkład Funduszu Azylu, Migracji i Integracji: **2.101.000 zł** oraz wkład budżetu państwa: **700.334 zł**.

Realizacja projektu polegała na wdrożeniu następujących przedsięwzięć:

- **Spotkania warsztatowo-sieciujące dla koalicjantów** - zajęcia przeznaczone dla przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej, Powiatowych Urzędów Pracy oraz instytucji współpracujących np. Policji, Kuratorium Oświaty i przedstawicieli szkół, organizacji pozarządowych oraz pozostałych koalicjantów. Tematyka szkoleń dotyczy różnych aspektów pracy z cudzoziemcami, m.in. tworzenia struktur organizacyjnych, metodyki pracy z cudzoziemcami, różnic kulturowych i religijnych. Spotkania służą też wymianie doświadczeń w zakresie rozwiązań systemowych pracy z cudzoziemcami, tworzenia i umacniania współpracy oraz bieżące informowanie koalicjantów o realizowanych zadaniach.
- **Zorganizowanie seminarium dla koalicjantów** - działanie służyć ma lepszemu wykorzystaniu struktur pomocy społecznej i innych instytucji i organizacji w celu integracji cudzoziemców, a także wsparcie konkretnej współpracy między nimi mającej na celu pomoc w integracji obywateli państw trzecich.
- **Prowadzenie punktów informacyjno-doradczych** - punkty działają w Gdańsku, Gdyni, Słupsku, Chojnicach, Kartuzach i Starogardzie Gdańskim i świadczą bezpłatną pomoc dla cudzoziemców. W ramach każdego punktu jest prowadzona działalność zapewniająca doradztwo i pomoc w kwestiach legalizacji pobytu, administracyjnych i prawnych, przysługujących praw pracowniczych, doradztwa i pomocy integracyjnej, opieki zdrowotnej, psychologicznej i socjalnej, opieki nad dziećmi oraz łączenia rodzin. Każdy punkt jest prowadzony przez osoby w charakterze specjalisty ds. doradztwa i pomocy integracyjnej. Pozostali zatrudnieni specjaliści to: prawnik, tłumacz, psycholog, osoba zapewniająca opiekę nad dzieckiem.
- **Kursy języka polskiego jako obcego dla dorosłych** - są prowadzone na różnych poziomach nauczania. Poziom nauczania języka polskiego jest dostosowany do zgłoszonych potrzeb cudzoziemców (A1, A2, B1). Zajęcia odbywają się w miejscu największego skupiska cudzoziemców - większość kursów odbywa się w aglomeracji Trójmiasta, pozostałe - adekwatnie do stwierdzonych potrzeb, w tym w formie zdalnej. Planowana ilość kursów w trakcie trwania całego projektu: 32.
- **Kursy metodyczne dla nauczycieli nauki języka polskiego jako języka obcego** - celem tego działania jest wyposażenie nauczycieli w wiedzę, kompetencje i umiejętności umożliwiające samodzielną realizację zajęć edukacyjnych z uczniami cudzoziemskimi,

nie posiadającymi żadnej znajomości języka polskiego lub na niewielkim poziomie. Planowana ilość kursów w trakcie trwania całego projektu: 12.

- **Kursy adaptacyjne** - mają na celu włączenie obywateli państw trzecich zamieszkujących na terenie województwa pomorskiego do aktywnego życia lokalnych społeczności, poszerzanie ich wiedzy na temat kultury, tradycji, prawa i historii kraju przyjmującego. Kursy odbywają się w różnych miejscowościach na terenie całego województwa pomorskiego.
- **Nauka j. polskiego jako obcego dla dzieci** - działanie jest skierowane do szkół, w których jest dużo uczniów nie znających języka polskiego a pula przyznawanych szkołom godzin dodatkowych jest zbyt mała. Lekcje są prowadzone przez nauczycieli z danej szkoły.
- **Zajęcia wyrównawcze dla dzieci** - zajęcia pozwalają uczniom cudzoziemskim na nadrobienie zaległości szkolnych, pomoc w specjalistycznym słownictwie i wsparcie w odrabianiu prac domowych oraz opanowywaniu materiału szkolnego. Zajęcia wyrównawcze są rozdysponowane w podobny sposób jak lekcje języka polskiego - czyli w tych szkołach, gdzie dzieci cudzoziemskich jest najwięcej a możliwości realizacji takiego wsparcia niewielkie.
- **Zajęcia nt. tradycji, historii i kultury polskiej w szkołach** - zajęcia łączą wiedzę o polskiej tradycji, historii, kulturze, sztuce, zwyczajach, świętach, również sytuacji Polski jako członka UE i NATO. Wykaz szkół objętych wsparciem w ramach zadania: te same co w działaniu nauka j. polskiego jako obcego dla dzieci.
- **Zatrudnienie asystenta j. ukraińskiego** - w wybranych szkołach uczących cudzoziemców na terenie Gdańska. Asystenci językowi wspierają nauczyciela podczas zajęć i pomagają uczniom cudzoziemskim w lepszej adaptacji w klasie. Służą również wsparciem dla rodziców tych dzieci.
- **Doradztwo zawodowe oraz tłumaczenia** - w ramach tego działania cudzoziemcy mogą skorzystać ze wsparcia doradcy zawodowego oraz tłumaczy przysięgłych w punktach informacyjno-doradczych.
- **Wydanie przewodnika dla cudzoziemców oraz inne działania o charakterze informacyjno-promocyjnym** - istotnym uzupełnieniem działań wymienionych powyżej jest wydanie niniejszego przewodnika. Prócz tego zaplanowano inne działania o charakterze promującym projekt i jego działania - prowadzenie strony internetowej oraz wydanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych.

Projekt jest realizowany przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

Więcej informacji o projekcie znajdziesz na:

www.fami.uw.gda.pl

Projekt współfinansowany z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji.

Wyłączna odpowiedzialność za wyrażone opinie spoczywa na autorze
i Komisja Europejska oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

Koordinacja projektu: Maciej Gajda

Konsultacja merytoryczna publikacji: Katarzyna Baranowicz, Katarzyna Stanulewicz,
Robert Mroczek, Ewa Sobczyk, Katarzyna Sulewska, Beata Wróblewska,
Monika Kinka, Joanna Sławkowska-Marszeniuk, Sandra Mateńka

Fotografie:

Maciej Gajda - strony 1 (5), 4, 13, 14, 38, 69, 72-73, 75, 77, 79, 80-81, 82, 86 (2), 87, 90
Pixabay - strony 8, 10, 19, 20, 32, 35, 41, 43, 52, 53, 55, 58, 61, 64, 65, 70, 71
Katarzyna Krystek - strony 1 (1), 46, 67
Dariusz Dalaszyński - strony 48, 94
PUW w Gdańsku - strona 100

Projekt graficzny, skład, druk: Djpress - Dariusz Dalaszyński, www.djpress.pl

Wydanie 2

Gdańsk, 2021

Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

ul. Okopowa 21/27
80-810 Gdańsk
tel. (58) 30 77 695
fax (58) 30 77 317
www.gdansk.uw.gov.pl

Materiał powstał w ramach realizacji projektu „Wsparcie dla cudzoziemców spoza Unii Europejskiej w województwie pomorskim w latach 2018-2020” współfinansowanego z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji.

**UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI**

**WOJEWODA POMORSKI
DARIUSZ DRELICH**

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ